

ДОКЛАД
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ
ОТ МЕЖДИННА ОЦЕНКА
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОБЩИНА ХИТРИНО ЗА ПЕРИОДА (2014-2020 Г.)

2019г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	3
ВЪВЕДЕНИЕ	5
1. СТРУКТУРА И ЗНАЧЕНИЕ НА МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА	6
2. ИЗПОЛЗВАНА МЕТОДОЛОГИЯ	8
2.1. Система за наблюдение на ОПР (2014-2020)	8
3. ОЦЕНКА НА ОБЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ. ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА В ПЕРИОДА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР (2014-2020).....	12
3.1. Настъпили промени на национално ниво	12
3.2. Настъпили промени на местно ниво	17
4. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО	27
5. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И УСТОЙЧИВОСТТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ	30
6. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ.....	37
7. ИЗВОДИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР (2014-2020) И ПРЕПОРЪКИ И НЕГОВАТА АКТУАЛИЗАЦИЯ	45
8. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	49

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта

АДИРПСИР – Актуализиран документ за изпълнение на Регионален план за развитие на Североизточен район 2010-2013

ВЕИ – възобновяеми енергийни източници

ГПСОВ - градски пречиствателни станции за отпадъчни води

ДМА – дълготрайни материални активи

ДБТ – Дирекция „Бюро по труда”

ЕИСУРР – Единна информационна система за управление на регионалното развитие

ЕО – екологична оценка

ЕСФ – Европейски социален фонд

ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие

ЗООС – Закон за опазване на околната среда

ЗРР – Закон за регионалното развитие

ЗТ – Защитени територии

ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда

ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз

МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството

МО – Междинна оценка

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

МСП – Малки и средни предприятия

НИРД – Научно-изследователска и развойна дейност

НПО – Неправителствени организации

НПРР – Национален план за регионално развитие

НСИ – Национален статистически институт

НСОРБ – Национално сдружение на общините в Република България

НСРР – Национална стратегическа референтна рамка

NUTS – обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана

от ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз

ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие”

ОП – Оперативна/и програма/и

ОПАК – Оперативна програма „Административен капацитет”

ОПОС – Оперативна програма „Околна среда”

ОСР – Областна стратегия за развитие

ОСП – Обща селскостопанска политика

ОПР – Общински планове за развитие

ОПРКБИ – Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”

ОПРР – Оперативна програма „Регионално развитие”

ОПРСР – Оперативна програма за развитие на сектор “Рибарство”

ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”

ОУ – Основно училище

ОУП – Общ/и устройствен/и план/ове

ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие

ПРСР – Програма за развитие на селските райони

ПСОВ - Пречиствателни станции за отпадъчни води

ПЧИ – Преки чужди инвестиции

РИОСВ - Регионална инспекция по околната среда и водите

РСЗ – Регионална служба по заетостта

СИФ – Социално-инвестиционен фонд

СУ – Средно училище

СИР – Североизточен район

ТБО – Твърди битови отпадъци

ТИЦ – Туристически информационен център

ТСБ – Териториално статистическо бюро

ЦДГ – Целодневна детска градина

ВЪВЕДЕНИЕ

Междинната оценка (МО) представя резултатите от изпълнението на Общинския план за развитие (ОПР) на община Хитрино (2014-2020г.) Планът е приет от Общински съвет – Хитрино с Решение № 69 по Протокол № 6 от 25.07.2014 г., на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 и чл. 23 от ЗМСМА, и чл. 24, т.1 от Закона за регионалното развитие. Той очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината. Общинският план за развитие е разработен в процеса на изпълнение на проект: „Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино”, Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-102/01.11.2013 г. по Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от ЕС чрез Европейския социален фонд по Приоритетна ос I „Добро управление”, Подприоритет 1.3 „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”, Бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07.ОПР. Той е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия.

Междинната оценка е извършена от „Бизнес периметър“ ЕООД, съгласно Договор № ДО-88/07.05.2019г. между община Хитрино и „Бизнес периметър“ ЕООД.

Настоящият доклад за резултатите от изпълнението на ОПР (2014 – 2020) на Община Хитрино е изготвен във връзка с разпоредбата на чл. 9, ал. 1 и ал.2, и чл. 33, ал.1, и чл. 36, ал. 1 от Закона за регионалното развитие, както и в глава VIII на ОПР.

Той представя информация за:

- постигнатия напредък в изпълнението на целите и приоритетите за развитието на общината;
- възникналите проблеми и предприетите от компетентните органи действия за тяхното преодоляване;
- очаквания и прогнози за изпълнението на целите и приоритетите на Плана с препоръки за оптимизирането му до края на периода на неговото действие.

1. СТРУКТУРА И ЗНАЧЕНИЕ НА МО

Междинната оценка (МО) е изготвена в изпълнение на нормативните изисквания на Закона за регионалното развитие (ЗРР) и по-специално на чл. 33, ал.1 и ал.2, както и чл. 36, ал. 1 и ал. 2. и Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР). Междинната оценка (МО) на изпълнението на ОПР на община Хитрино е за периода 2014-2017 г.

Структурата на МО обхваща четири основни компонента:

- ⇒ Оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
- ⇒ Оценка на степента на постигане на съответните цели и устойчивостта на резултатите;
- ⇒ Оценка на използването на финансовите ресурси и процедурите за управление и наблюдение;
- ⇒ Изводи и препоръки за актуализация на ОПР (2014-2020) .

Междинната оценка има за цел да определи хода на изпълнението на Общинския план за развитие (2014-2020) и ако е налице негативно развитие на основни процеси да предложи корекции във водената политика при актуализирането на ОПР. Следователно въпросите, на които настоящият доклад търси отговор са:

- Какви са последиците до момента от провежданата чрез ОПР (2014-2020) политика в община Хитрино за различните групи бенефициенти, заинтересовани страни, засегнати общности?
- Какво е разпределението на положителните резултати от политиката между отделните ползватели и други заинтересовани страни?
- Има ли непредвидени странични ефекти от осъществяването на политиката и какви са възможните мерки за тяхното неутрализиране?
- Има ли рискове, които заплашват успеха при цялостната реализация на ОПР до края на 7-годишния период на неговото действие?
- Каква институционална и организационна среда е създадена при изпълнение на ОПР и има ли нужда от по-активно участие на заинтересованите страни в реализацията на политиките, тяхната оценка и развитие?
- Има ли изграден капацитет за осъществяване на политиката на всички равнища и какво е необходимо за неговото увеличаване?

МО осигурява и надеждни обратни връзки към управляващите (кмет и общински съвет) и изпълнителите (общинска администрация), като създава условия за по-добро управление, усъвършенстване и развитие на публичните политики за развитие на програмната територия. Следователно **междинната оценка на изпълнението на ОПР на община Хитрино за периода 2014-2017 г. си поставя като основна цел** - да оцени съответствието, ефикасността, ефективността, въздействието и устойчивостта на стратегическия планов документ, съобразно предварително определените в него цели, приоритети и мерки, и формулирани към тях индикатори за изпълнение и при необходимост да бъдат предложени коригиращи действия. **Конкретните цели на междинната оценка на изпълнението на ОПР на Община Хитрино са:**

- представяне на резултатите от постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите заложи в ОПР през периода (2014–2017г);
- оценка на съответствието на Плана с настъпилите промени на национално, регионално и местно ниво;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните през периода финансови ресурси за постигане на целите на ОПР на община Хитрино;
- препоръки за изпълнението на ОПР до края на 2020г., в т.ч. и отчитане на необходимостта от актуализации и промени;
- осигуряване на необходимата публичност на резултатите, отчетени в междинната оценка.

От така формулираните конкретни цели произтичат следните основни задачи на междинната оценка:

- Да се събере и анализира наличната информация за степента на изпълнение на ОПР като цяло за периода (2014-2017) и по отделни приоритети и цели;
- Да се посочи кои мерки и цели са изпълнени, или са обективно отпаднали от ОПР (2014-2020), изпълняват се текущо или тяхното изпълнение предстои до края на 2020 г. или трябва да се оптимизира до приключването на периода;
- Да се посочат слабостите и проблемите при изпълнение на целите и мерките в ОПР и да се направят препоръки по отношение на бъдещи оценки.

2. ИЗПОЛЗВАНА МЕТОДОЛОГИЯ

2.1. Система за наблюдение на ОПР (2014-2020)

Изготвянето на МО на ОПР (2014-2020) на община Хитрино премина през 3 етапа:

А/ Събиране и обработване на данни и информация;

Б/ Анализ на събраните данни и информация;

С/ Изготвяне на доклад с препоръки и консултирането му със заинтересованите страни.

При изготвянето на оценката бе съблюдавана т.нар. система за наблюдение на ОПР, която е изградена съгласно законовите изисквания и обхваща:

- ✓ източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията за изпълнение на ОПР;
- ✓ индикаторите за наблюдение на изпълнението;
- ✓ органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- ✓ системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

В хода на изготвянето на оценката бяха използвани четири основни групи методи:

- **Методи за набиране и обработка на информация:**

- Преглед на отчети, годишни доклади, справки и стратегически документи за изпълнението на целите и приоритетите на ОПР (2014-2020)
- Филтриране на информацията от проучените документи - определяне на каква точно информация ще се ползва от всеки документ;
- Изготвяне на оценъчна матрица - въвеждане на така филтрираната информация в матрицата на ниво проект/мярка;
- Обобщаване на информацията на ниво „специфична цел“ и ниво „приоритет“;
- Представяне на обобщената информация в графичен вид – за по-лесно онагледяване и възприемане.

- **Методи за анализ и оценка на обобщената информация:**

- Количествен анализ – извършен по индикаторите за резултат в ОПР
- Качествен анализ – извършен по индикаторите за въздействие в ОПР

Анализите, осъществени в изготвената МО са пряко свързани и с прилагането на определени критерии, които характеризират качеството на цялостното изпълнение на ОПР (2014-2020) на Община Хитрино до момента. **Основните критерии са:**

ефективност (какъв е постигнатият резултат спрямо поставената цел), **ефикасност** (какви са вложените средства за постигане на целта), **въздействие** (кои потребности на различните групи бенефициенти са удовлетворени), **устойчивост** (колко дълготрайни във времето ще бъдат постигнатите резултати).

- **Метод на партньорство и обществено консултиране на политиките със заинтересованите страни** – приложеният метод осигури широко сътрудничество между администрацията и всички заинтересовани страни в процеса на изготвяне на междинната оценка. Проведено бе онлайн проучване по разработени за целта въпросници сред различните видове заинтересовани страни за изпълнението на ОПР (2014-2020). Целта бе да се съберат индивидуалните оценки за изпълнението на ОПР и да бъдат обсъдени основни изводи от междинната оценка с възможно най-широк кръг заинтересовани страни – в т.ч. местни представители на социално-икономическите партньори, общински съветници, бизнеса, структури на гражданското общество и служители, работещи в общинска администрация. Обследвано бе и прилагането на нормативно установеното изискване за т.нар. вътрешен мниторинг на изпълнението на ОПР (2014-2020), чрез представянето на ежегодни доклади от кмета на общината в ОбС – Хитрино и сформирания със заповед на кмета на общината постоянна работна група, която да управлява изпълнението на ОПР и да упражнява контрол и мониторинг върху резултатите от ОПР. В работната група (РГ) за управление на реализацията на ОПР са включени представители на общата и специализираната администрация, представена от съответните дирекции, които имат отношение към заложените в ОПР цели и проекти, както и представители на Общинския съвет. С оглед осигуряването на постоянно обществено участие в изпълнението на ОПР са включени представители на неправителствения сектор и общински предприятия. Заседанията на работната група се провеждат веднъж годишно, а при необходимост - се свикват и извънредно.

При изготвянето на междинната оценка бе обработена и анализирана актуална статистическа и емпирична информация. **Идентифицирни бяха конкретни източници на информация**, съответно лица и процедури за осигуряване на тази информация. Наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се извърши въз основа на данни на Националния статистически институт, чрез Териториално статистическо бюро – Шумен; на административната статистика от Агенцията по заетостта, както и данни от други надеждни регионални и местни

източници на информация (чл. 79 ППЗРР). За нуждите на съдържателния анализ на документация бяха използвани следните вторични източници на информация:

- ✓ Регионален план за развитие на Североизточния район за планиране за периода (2014-2020г.);
- ✓ Доклад за резултатите от междинната оценка за изпълнението на регионалния план за развитие (2014-2020г.) на Североизточен район (СИР) от ниво 2;
- ✓ Областна стратегия за развитие на област Шумен за периода 2014-2020 г.;
- ✓ Актуализиран документ за изпълнението на ОСР (2014-2020)
- ✓ Доклад от предварителната оценка през 2014г. за изпълнението на ОПР (2014-2020) на община Хитрино;
- ✓ Програма за реализация на Общинския план за развитие на община Хитрино за периода (2014-2020г.);
- ✓ Годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР (2014-2020) на община Хитрино за 2014, 2015, 2016 и 2017г.;
- ✓ Общинска целева програма за енергийна ефективност;
- ✓ Стратегия за управление на общинската собственост за периода ;
- ✓ Програма за опазване на околната среда;
- ✓ Справки от ИСУН 2020;
- ✓ Справки за финансирани проекти и получени субсидии по Програма за развитие на селските райони (от сайта на Държавен фонд „Земеделие“);

За целите на оценката на напредъка в изпълнението на ОПР (2014-2020) на община Хитрино бе използвана методика с 5-степенна оценъчна скала, която е приложена в изготвянето на **Доклада за резултатите от междинната оценка за изпълнението на регионалния план за развитие (2014-2020г.) на Североизточен район (СИР) от ниво 2.** Оценява се постигането на:

- ключовите показатели на макро ниво и степента на постигане на показателите на регионално ниво (заложи в РПР на СИР) и приноса на община Хитрино, чрез изпълнението на ОПР (2014-2020) за постигане на целите, заложи в Областната стратегия за развитие;
- постигане на заложените междинни стойности на индикаторите за изпълнение (специфични индикатори) в ОПР;
- възможността за постигане на целевите стойности в края на периода – оценка на реалистичността на заложените целеви стойности.

Конструирани са индекси на постигане на приоритетите и целите на ОПР:

→ Индекс на постигане по приоритети – отразява степента на постигане на заложеното изменение на специфичните индикатори в ОПР за изминалото време;

→ Индекс на постигане на целите – отразява степента на постигане на заложеното изменение на стойностите на ключови индикатори и цели на местно ниво за оценявания период.

Индексите също се групират в петстепенни оценъчни скали. За целите на оценката са използвани следните оценъчни скали и категории:

Таблица 1. Степен на постигане на заложеното изменение на специфичните индикатори и степен на изпълнение на приоритети (СИП), въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори в ОПР

Скала	Дефиниция	Степен на изпълнение на приоритети
5 ↑	Постигната междинна цел на индикатор над 125%	Напредък, значително над планирания по изпълнение на приоритета/целта
4 ↗	Постигната междинна цел на индикатор между 110 и 125%	Напредък над планирания по изпълнение на приоритета/целта
3 →	100% (между 90 и 110%) постигната междинна цел на индикатор	Постигнат планиран напредък по изпълнение на приоритета/целта
2 ↑	Постигната междинна цел на индикатор между 50 и 90%	Задоволителен напредък по изпълнение на приоритета/целта
1 ↗	Постигната междинна цел на индикатор между 10 и 50%	Ограничен напредък по изпълнение на приоритета/целта
0 →	Постигната междинна цел на индикатор между 0 и 10%	Без напредък по изпълнение на приоритета/целта

Таблица 2. Степен на постигане на целите (СПЦ), въз основа на степента на изпълнение на приоритетите в ОПР

5 ↑	Напредък, значително над планираното по целта
4 ↗	Напредък над планираното по целта
3 →	Постигнат планиран напредък по целта
2 ↑	Задоволителен напредък по постигането на целта
1 ↗	Ограничен напредък по постигането на целта
0 →	Без напредък по постигането на целта

Таблица 3. Степен на постигане на целите на ключовите индикатори на макро ниво, съответно принос към изпълнението на националните цели в Националната програма за реформи (НПР) в Стратегията „Европа 2020“ и респ. Регионалния план за развитие (РПР) на СИР (2014-2020) и Областната стратегия за развитие (ОСР)

5 ↑	Постигнат принос, значително над планирания
4 ↗	Постигнат принос над планирания
3 →	Постигнат планиран принос
2 ↑	Задоволителен принос
1 ↗	Ограничен принос
0 →	Без принос

При изготвянето на анализа на изпълнението бе акцентирано на :

- преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през оценявания период (2014-2017), както и предприетите мерки за преодоляване на тези проблеми;
- мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
- мерките за прилагане принципа на партньорство;
- мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;

На базата на анализа и оценката на фактите бяха направени съответните изводи за цялостното изпълнение на ОПР на община Хитрино за периода (2014-2017г.) и формулирани препоръки за нуждите на последващата му актуализация и оптимизация.

3. ОЦЕНКА НА ОБЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ. ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА В ПЕРИОДА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР (2014-2020).

3.1.Настъпили промени на национално ниво и ниво Североизточен район от ниво 2¹

В периода (2014-2017г.), за който се отнася настоящата междинна оценка, настъпиха промени на национално ниво, които повлияха на регионалното и местно развитие и на изпълнението на ОПР (2014-2020) на община Хитрино – в това число:

- **Обществено-политически промени** . Тези промени могат да се отчетат в два аспекта:
 - ✓ **Политически аспект – включва: проведените през 2014 г. парламентарни избори и създаването на ново правителство. Липсата на приемственост между старото и новото правителство имаше своето неблагоприятно въздействие върху общото развитие. Това доведе до обща политическа**

¹ Източници:

НСИ;

Доклад за резултатите от междинната оценка за изпълнението на регионалния план за развитие (2014-2020г.) на Североизточен район (СИР) от ниво 2

Актуализиран документ за изпълнението на ОСР (2014-2020)

нестабилност, продължила почти до 2016г. Тази вътрешна нестабилност рефлектира върху процеса на програмиране и последващо реализиране на програмите с държавни и европейски средства за развитието на страната като цяло, и на отделните региони, за постигане на целите на Стратегията „Европа 2020“ и планираните реформи в Националната програма „България 2020“. Забавените процеси в програмирането доведоха и до общо забавяне в темповете на развитие и растеж.

- ✓ **Обществен аспект** - През 2014г. стартира втория седемгодишен програмен период за целенасочена подкрепа от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за България, в качеството ѝ на пълноправен член на ЕС. Някои от договорените в края на 2013 г. регламенти по оперативните програми, чрез които се осигурява финансовата подкрепа от ЕСИФ бяха променени от страна на България, което наложи предоговаряне и отложи реалния старт на процедурите от втория програмен период. Това имаше негативни последици върху изпълнението на целите и приоритетите на всички стратегически документи, в т.ч. и ОПР (2014-2020) на община Хитрино, в които са планирани средства по отделни проекти и мерки, осигурени именно от европейските фондове чрез оперативните програми. Наблюдавано бе много сериозно забавяне в определянето на правилата и стартирането на процедурите по отделни приоритетни оси и подмерките на програмите. Това от своя страна доведе и до съществено изоставане на изпълнението на всички проекти и мерки в ОПР(2014-2020) на община Хитрино, чиято реализация бе планирана за финансиране от програмите и ЕСИФ. В годишните доклади за изпълнението на ОПР през 2014г. 2015г. и 2016г., приети от Общинския съвет в Хитрино, кметската администрация е отбелязала с тревога, че въпреки готовността на общината с инвестиционни проекти, не са отворени схеми за кандидатстване за финансиране и те няма начин да бъдат реализирани².

- **Законодателни промени**

След промените в Закона за регионално развитие, обнародвани в бр.15 на ДВ от 2016г. настъпи промяна в структурата на ОСП (2014-2020), като се разшири нейния

² Източник: Годишни доклади за изпълнението на ОПР (2014-2020) на община Хитрино.

обхват. В съдържанието ѝ бяха включени мерки за развитие на териториалното сътрудничество, и най-вече **мерки и средства за реализация на дейности в т.нар. „райони за целенасочена подкрепа“**, сред които е и община Хитрино. В същото време вследствие на посочените законодателни промени, **бе изменено понятието „район за целенасочена подкрепа“**, като под това понятие вече следва да се разбира следното:

1. общините от четвърта и пета категория
2. общините от втора и трета категория при наличие на някоя от следните географски характеристики:
 - най-малко 50 на сто от територията на общината е в планински район
 - най-малко 50 на сто от територията на общината е в полупланински район
 - територията на общината е в пограничен район

Според предишният текст на ЗРР в ОПР (2014-2020), **територията на общината е определена като район за целенасочена подкрепа от държавата**, като са отчетени следните показатели на развитието:

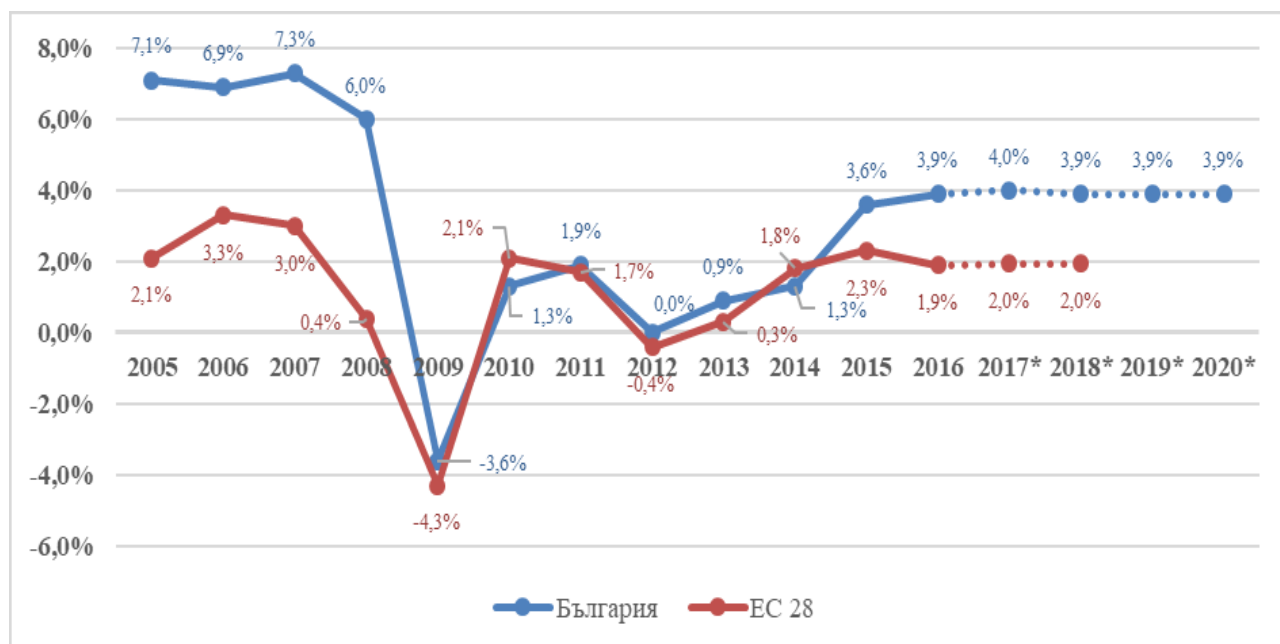
- ✓ нетни приходи от продажби на един жител под 70 на сто от средната стойност за страната;
- ✓ равнище на средната работна заплата, по-ниско от средната стойност за страната;
- ✓ средно равнище на безработица над 105 на сто от средната стойност за страната;
- ✓ гъстота на населението под 70 души на един квадратен километър;
- ✓ над 30 на сто от населените места са без изградена канализационна мрежа;
- ✓ над 30 на сто от населените места ползват питейна вода с отклонение от качеството, прието като стандарт за страната, или имат режим във водоснабдяването.
- ✓ над 30 на сто от населените места нямат изградена пътна връзка с асфалтово покритие помежду си или с общинския център.

Съгласно степента на урбанизация на населението, Община Хитрино е отнесена веднъж към 5-то йерархично ниво³, и втори път като община от четвърта категория със занижени оценки и тенденция към пета⁴. Във всеки случай след промените в ЗРР от 2016г. **община Хитрино остава сред 139-те общински центрове в Р. България, които съгласно НКПРР (2013-2025) са райони за целенасочена подкрепа**, в които важно условие за свързаността с останалите селища на територията на общината са удобните, изградени и поддържани, комуникационно-транспортни връзки.

• Социално-икономически промени

Ключовите макроикономически показатели на средата в България за периода (2014-2017) отбелязват положителна промяна, дължаща се на общата динамика на развитието след 2012г. и нарастването на brutния вътрешен продукт (БВП) с темпове по-бързи от средните за ЕС, които, макар и частично, възстановяват в известна степен растежа от преди 2009 г.

Графика 1. Динамика на растежа на БВП за периода 2005-2016 г. и прогнозни данни за 2017-2020г⁵.

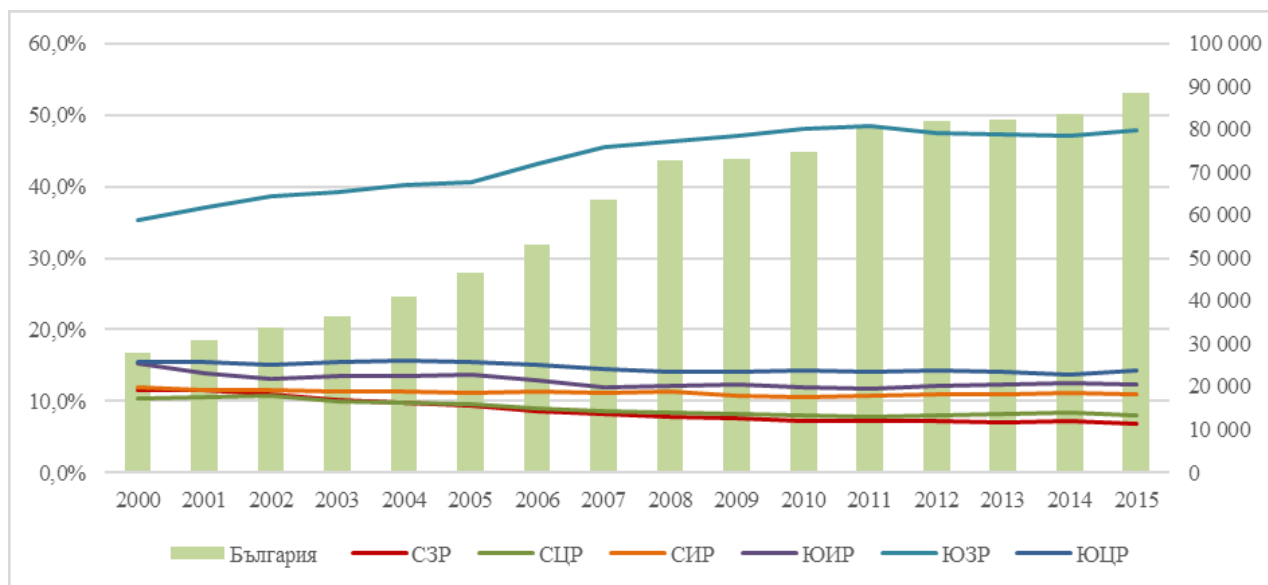
Източници: НСИ, ЕВРОСТАТ, ЕК Генерална дирекция "Икономически и финансови въпроси"

³ съгласно НКПР и РПР(2014-2020) на СИР от ниво 2, стр. 10

⁴ съгласно „Мониторинг на категоризацията на административно-териториалните и териториалните единици в Република България“ гр. София, 2014 табл. 6

⁵ Доклад за резултатите от междинната оценка за изпълнението на регионалния план за развитие 2014-2020 г. на североизточен район от ниво 2, стр.11

Графика 2. Ръст на БВП за периода 2000-2015 г. на национално ниво, (млн. лв.) и принос на районите от ниво 2, %

Източник: НСИ

Североизточният район (СИР) от ниво 2, в който е ситуирана и община Хитрино запазва приноса си от малко над 10% в общия БВП на страната. За периода (2009-2015), **БВП на човек от населението** в района намалява с 0,2% спрямо средното за страната, което показва положителна тенденция спрямо периода 2004-2008 г., в който БВП на човек от населението в района намалява с 1,3% спрямо средното за страната. **За област Шумен, БВП на човек от населението през 2017г. е едва 8 829лв. и е най-нисък от четирите области включени в СИР от ниво 2.** За общините от територията на област Шумен сред които е и Хитрино липсват статистически данни за БВП. **Коефициентът на икономическа активност нараства през 2015г. спрямо 2014г. с над 1 процентен пункт и достига 55,9% или по-високо от междинната целева стойност на индикатора (55).** Активността остава по-ниска с 2 процентни пункта от средното за страната.

Коефициентът на безработица намалява съществено след 2013 г. и през 2015 г. достига 10,3% при 9,1% средно за страната.

Общият доход на лице от домакинство нараства съществено в периода 2012-2016 г., като стойността за 2015 г. от 4 891 лв. надхвърля междинната целева стойност (3 550 лв.) и значително надвишава и цел 2020 (4 050 лв.).

В периода 2011-2015 г. се възстановяват нивата на растеж, като **делът на БВП на човек от населението от средната стойност за ЕС 28 нараства от 37 до 39%, което съответства и на поставената междинна цел.** За постигането на определената цел 2020 обаче е необходимо значително повишаване на темпа на растеж.

Въпреки всички тези позитивните промени в основните макроикономически показатели на национално ниво, през разглеждания период (2014-2017) се задълбочиха социално-икономическите различия на регионално ниво вследствие на продължаващото обезлюдяване на общините, извън големите икономически центрове, вследствие на прогресивно влошаващата се демографска картина. Това се отрази негативно на икономиката, най-вече посредством липсата на работна ръка в малките общини и населени места, сред които е и община Хитрино.

3.2.Настъпили промени на местно ниво (община Хитрино)

Позитивната промяна в основни макроикономически показатели на развитие в национален мащаб и на територията на СИР от ниво 2, не се забелязва така отчетливо на територията на Община Хитрино. Данните за демографското и социално-икономическото развитие на общината, отчетени при създаването на ОПР (2014-2020) не изглеждат съществено променени в периода на изпълнението му (2014-2017), за който се отнася настоящата междинна оценка. Все пак се забелязват някои положителни промени:

- **Демографски профил на община Хитрино в периода (2014-2017)**

Хитрино остава най-малката община по територия и население в област Шумен и една от най-малките в Североизточния район на България. Състои се 21 населени места, от които 2 големи села, 7 средни, 11 малки и 1 много малко. Общината принадлежи към Североизточния район на България (СИР, NUTS 2) и е район за целенасочена подкрепа от държавата.

Таблица 4: Сравнителни данни за община Хитрино към 31.12.2017г.

Район/област/община	Територия (кв. км)	Население (бр. ж.)	Гъстота на населението (бр.ж./кв.км.)	Коефициент на безработица (%)
Р България	111 001	7 050034	63	6,2
СИР	14 487	933 705	64	9,4
Област Шумен	3390	172 966	51	16
Община Хитрино	288	6 662	23	24,30

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Към 31.12.2017 г. населението на община Хитрино е 6 662, което е около 3,85% от населението на област Шумен и под 1% от населението на СИР от ниво 2. Гъстотата на населението в община Хитрино е 23 души на кв. км и остава под средните равнища за страната (63) и за Североизточния район (64).

Таблица 5. Динамика на населението в Община Хитрино в периода (2013-2017)

Година	2013	2014	2015	2016	2017
Бр. жители в общината	6250	6424	6503	6516	6662

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Динамиката на населението за последните четири години показва слабо увеличение с 412 души (6,6%) в сравнение с началото на периода. Това е една от същественияте положителни промени спрямо 2005 - 2013г., когато населението на общината е намалявало с около 1790 души (22%).

Таблица 6: Население под, във и над трудоспособна възраст и пол (2013-2017г.)

Години	2013	2014	2015	2016	2017
Под трудоспособна възраст	765	747	744	733	736
В трудоспособна възраст	3529	3599	3655	3652	3732
Над трудоспособна възраст	1956	2078	2104	2131	2194
Общо	6250	6424	6503	6516	6662
Мъже	3159	3254	3306	3311	3358
Жени	3091	3170	3197	3205	3304

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Съотношението на населението по признака пол се запазва относително постоянно и е почти 50:50. Данните сочат, че мъжете в община Хитрино са само с 54 повече от жените. Към 31.12.2017 г. населението в под трудоспособна възраст е намаляло с 29 души (3,79 %) в сравнение с началото на периода. Липсват статистически данни за броя на хората с висше, средно и основно образование за периода 2014-2017. **Хората в над трудоспособна възраст са се увеличили с 238 души (12,17%) към края на 2017г. Увеличава се и броят на хората в трудоспособна възраст с 203 души (5,72%) от началото на периода. Това е втората съществена положителна промяна на макроикономическите показатели на местно ниво. От населението в трудоспособна възраст към 2017г икономически активни са 3152 души или 47,53%. От икономически активните лица, заети са 2425 души (77%), останалите са безработни, които търсят активно работа.**

За разлика от изходните данни в началото на периода (2005-2012г.), посочени в ОПР на община Хитрино, в първите четири години на изпълнение на ОПР (2013-2017г.) се забелязва положителна тенденция към устойчиво увеличаване на жителите в трудоспособна и в над трудоспособна възраст в общината и отрицателна тенденция към устойчиво намаляване на броя на жителите в под трудоспособна възраст, т.е на младите хора. Това се дължи на застаряването на населението на територията на общината, и най-вече на увеличената смъртност и

намалената раждаемост, водещи до отрицателният естествен прираст, който съществува в началото на периода (2013г.) и дори отбелязва още по-тревожни нива от (-98) и (-90) през периода в междинната оценка. В същото време механичният прираст бележи положителна промяна през наблюдавания период в сравнение с изходните данни от 2013г. в ОПР. (Таблица7 и Таблица8). В сравнение с периода (2005-2012), когато е имал отрицателни стойности, **в периода на изпълнение на ОПР (2014-2017) механичният прираст става положителен. Това е третата съществена положителна промяна на местно ниво, свързана с макроикономическите показатели за развитие.** От всичките 10 общини в Област Шумен, единствено в Хитрино през разглеждания период механичният прираст е положителен. Броят на заселените в общината от 2013г. до 2017г. е нарастнал с 217 души (128%), независимо че и броят на изселените е нарастнал, но с доста по-малко – 54 души (56%).

Таблица 7. Естествен прираст на населението на община Хитрино (2013-2017г.)

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2013	56	23	33	113	77	36	- 57	- 54	- 3
2014	34	21	13	124	74	50	- 90	- 53	- 37
2015	46	25	21	144	74	70	- 98	- 49	- 49
2016	47	23	24	131	68	63	- 84	- 45	- 39
2017	32	13	19	122	66	56	- 90	- 53	- 37

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Таблица 8. Механичен прираст на населението на община Хитрино (2013-2017г.)

ГОДИНА	ЗАСЕЛЕНИ			ИЗСЕЛЕНИ			МЕХАНИЧЕН ПРИРАСТ		
	ОБЩО	МЪЖЕ	ЖЕНИ	ОБЩО	МЪЖЕ	ЖЕНИ	ОБЩО	МЪЖЕ	ЖЕНИ
2013	170	79	91	97	41	56	73	38	35
2014	372	198	174	108	50	58	264	148	116
2015	303	158	145	126	57	69	177	101	76
2016	232	106	126	135	56	79	97	50	47
2017	387	163	224	151	63	88	236	100	136

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Учениците в община Хитрино намаляват с 60 от 323 през учебната 2013/2014 г. на 263 през учебната 2017/2018 г. Липсва обаче статистика за броя на преждевременно отпадналите от училище за наблюдавания период.

Таблица 9. Брой деца в детски градини и училища в община Хитрино за периода 2013 - 2017 г.

Години	общо	Деца в ЦДГ	Ученици в училищата
2013/2014	448	125	323
2014/2015	429	125	304
2015/2016	403	122	281
2016/2017	383	99	284
2017/2018	368	105	263

Източник: Общинска администрация – Хитрино

• **Социално-икономически профил (2014-2017)**

Коефициентът на безработица в община Хитрино през 2017г. е 24,30%. Данните, сравнени с началото на периода (2005-2013) сочат, че **броят на безработните** в наблюдавания четири годишен период (2014-2017) на изпълнение на ОПР **съществено намалява**, макар че остава по-висок от коефициента на безработица в СИР от ниво 2 (10,3%) и средните стойности за страната – 9,1% . **Намаляването на безработицата в общината е четвъртата съществена и положителна промяна в общината за периода на оценката.**

Таблица 10. Брой на безработните лица и равнище на безработица в община Хитрино (2014-2017)

Година	2014	2015	2016	2017
Брой регистрирани лица	721	751	625	487
в т.ч. жени	406	422	339	251
% безработица	36	37,50	31,20	24,30

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел "Статистически изследвания" – Шумен

Броят на регистрираните безработни в община Хитрино през 2017 г. спрямо 2014 г. е със 234 души по-малко. Относителният дял на жените сред регистрираните безработни лица е сравнително висок – 56,31% през 2014 г. и 51,54% през 2017 г. Най-голям относителен дял (около 35,73%) имат безработните във възрастовата група над 55 години. Около 15,81% от безработните са хора между 50 и 54 годишна възраст.

Таблица 11. Възрастова структура на безработните (в бр.) в община Хитрино (2013-2017)

Възрастови групи	2014	2015	2016	2017
- до 19 г.	9	2	1	2
- от 20 до 24 г.	34	34	27	18
- от 25 до 29 г.	31	36	30	33
- от 30 до 34 г.	59	51	49	41
- от 35 до 39 г.	59	64	56	47
- от 40 до 44 г.	90	88	76	55
- от 45 до 49 г.	95	103	79	67
- от 50 до 54 г.	112	128	106	77
- над 55 г.	232	245	201	174

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Шумен

За периода (2014-2017г.) броят на наетите лица намалява с 17 души, като през 2016 година се наблюдава увеличение с 43 лица, а през 2017 г. спад с 60 лица. **Това е съществена негативна промяна, която има значение за развитието на общината през разглеждания период.** Единствено наетите в сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети ” бележат постоянен ръст през целия период.

Таблица 12. Насти лица по трудово и служебно правоотношение в община Хитрино за периода 2014 – 2017г. по отраслови сектори /среден годишен брой/

Икономически дейности	2014г.		2015г.		2016г.		2017г.	
	Сре ден спи с. бр.	Средна год. раб. заплата левове	Сре ден спи с. бр.	Средна год. раб. заплата левове	Сре ден спи с. бр.	Средна год. раб. заплата левове	Сре ден спи с. бр.	Средна год. раб. заплата левове
О Б Щ О	627	7249	610	7686	670	7910	610	8838
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	208	8856	215	8876	201	8898	200	9593
Преработваща промишленост	104	5006	91	5797	112	7039	96	8061
Строителство	-	-	5	4054	-	-	17	6778
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	51	4704	51	5069	66	5598	67	5638
Транспорт, складиране и пощи	41	8200	43	8087	46	8424	46	8802
Хотели и ресторанти	7	4376	6	5651	5	5538		
Операции с недв. имоти, наемод. дейност и бизнес услуги	3	9708	-	-	-	-	3	8726
Образование	88	7733	82	8972	81	9616	74	11099
Здравеопазване и социални дейности	8	5383	7	6111	4	6680	4	7430
Други дейности	16	3513	15	3753	16	4368	16	4902

Най-голям относителен дял в местната икономика имат фирмите, работещи в областта на селското стопанство с 37,67% и търговията и услугите – 36,3 %.

Средната годишна работна заплата в община Хитрино нараства през последните години - от 7249 лева през 2014 г. на 8838 лева през 2017г. Това е отражение на положителната тенденция, отчетена на регионално и национално ниво – за увеличаване на доходите в периода 2014-2017г.

Данните показват, че в едни сектори на икономиката („Селско, ловно и горско стопанство”; „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Хотелиерство и и ресторантьорство“) броят на предприятията намалява през 2017г. в сравнение с 2014г. Намалява със 7 бр. и общия брой на предприятията в общината от 153 бр. (2014г.) на 146 бр. (2017г.). Запазват броя си единствено предприятията в сектор „Операции с

недви.имоти намаляват“(4бр.), а тези в секторите: „Транспорт, складиране и съобщения“и „Преработваща промишленост“дори леко се увеличават.

Таблица 13: Основни икономически показатели на отчетните нефинансови предприятия по икономически дейности в община Хитрино

Икономически дейности	2014г.		2015г.		2016г.		2017г.	
	предпр.ия	Прих. от обичайна дейност	предпр.ия	Прих. от обичайна дейност	предпр.ия	Прих. от обичайна дейност	предпр.ия	Прих. от обичайна дейност
О Б Щ О	153	38863	158	38791	162	41251	146	42405
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	60	29138	62	29287	58	29443	55	29062
Преработваща промишленост	12	1788	15	1982	18	3849	13	4328
Строителство			3	108	3	177		
Търговия,ремонт на автомобили и мотоциклети	54	5406	50	6362	58	6905	53	7589
Транспорт,складиране и съобщения	4	388	6	488	7	575	7	941
Хотелиерство и и ресторантьорство	9	240	10	268	10	306	7	215
Операции с недви.имоти	4	107	4	-	-	-	4	76
Професионални дейности и научни изследвания	-	-	3	-	-	-		
Здравеопазване и социални дейности	4	179	-	-	-	-		

Източник: Териториално статистическо бюро- Североизток, отдел“Статистически изследвания“- Шумен

Приходите от обичайната дейност на предприятията в общината се увеличават с 3 542 лева за периода 2014 г. – 2017 г. Загуби генерират секторите на „Хотелиерство“ и „Ресторантьорство“ и „Операции с недвижими имоти». Увеличение на приходите се получава в сектор „Търговия, ремонти на автомобили и мотоциклети». Почти се запазва състоянието на селското стопанство.

Преобладаваща част от предприятията в община Хитрино – 95% са микро с до 9 заети лица. Следват ги малките фирми с 10 до 49 човека. В общината липсват средни и големи предприятия.

- **Извънредна ситуация с тежък инцидент на територията на общината в периода (2014-2017) със силно въздействие върху цялостното развитие на общината, а също и върху изпълнението на ОПР (2014-2020)**

На 10 декември 2016г. в с. Хитрино се случва тежък инцидент – товарен влак, преминаващ през жп прелеза в центъра на селото и пренасящ цистерни с пропан - бутан и пропилен от Бургас за Русе, дерайлира при навлизане в гара Хитрино. В резултат на

това се получава теч от два вагона, който предизвиква пожар. Пожарът и ударната вълна, образувана при възпламеняването разрушава околните сгради (около 50 на брой). Нанасени са значителни щети върху инфраструктурата – в това число: жп и улична инфраструктура, сградата на общината и околни търговски обекти. Затрупани са част от живущите в разрушените сгради, а други получават различна степен на изгаряне. За да се възстанови след тежкия инцидент, Община Хитрино получи помощ от държавата, ЕС и дарения в общ размер на близо 33 млн.лв. От тях 10 млн. лв. бяха помощ от държавния бюджет и около 20 млн. лв. от европейските фондове, чрез Програмата за развитие на селските райони (ПРСР 2014-2020). От 16 януари 2017 до 16 март 2017 г. бе отворен прием на проекти за подпомагане за Община Хитрино по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020 г. Отпуснатата финансова помощ бе в размер до левовата равностойност на 10 000 000 евро. Общината в Хитрино кандидатства с проекти за строителство, реконструкция и рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари, общински пътища и сгради. За справяне с пораженията от взрива, към настоящия момент Общината има одобрени 11 от общо 13 подадени проекта по подмярка 7.2 на ПРСР на обща стойност над 14,5 млн.лв., което съставлява около 73% от предоставената по ПРСР (2014-2020) финансова подкрепа за възстановяване след инцидента. Проектите ще бъдат реализирани в периода 2018-2020г. От общия размер на договорените средства, около 76% (11 087 856,00 лв.) ще бъдат вложени по проекти за рехабилитация на влошената след инцидента улична, пътна и водопроводна мрежа. Останалата част са по мерките за възстановяване на образователна инфраструктура, обществени и административни сгради.

Таблица 14. Списък на проектите на община Хитрино, одобрени за финансиране по м. 7.2 на ПРСР (в лв.)

Бенефициент	мярка	Обща сума на одобрените разходи	Сума на субсидията	Наименование на проекта
Община Хитрино	M7.2	1 089 760.11 лв.	1 089 760.11 лв.	„Обновление на с. Хитрино, Община Хитрино, чрез реконструкция и рехабилитация на уличната мрежа“
Община Хитрино	M7.2	3 729 168.54 лв.	3 729 168.54 лв.	„Осигуряване на равен достъп до основни услуги и мобилност на работната сила, чрез реконструкция и рехабилитация на общински пътища в Община Хитрино“

Община Хитрино	M7.2	2 568 685.39 лв.	2 558 715.24 лв.	„Повишаване качеството на живот и създаването на оптимална жизнена среда, чрез реконструкция на водопроводна мрежа на с. Хитрино, Община Хитрино“
НЧ "Пробуда - 1929" С. Хитрино	M7.2	366 450.66 лв.	366 450.66 лв.	„Подобряване на средата и достъпа до културни услуги, чрез извършване на основен ремонт, оборудване и обзавеждане на читалище „Пробуда 1929“ в село Хитрино, Община Хитрино”
Община Хитрино	M7.2	557 451.10 лв.	557 451.10 лв.	„Достъпна и привлекателна образователна инфраструктура, чрез изпълнение на ремонтни дейности във физкултурния салон и подобряване на прилежащите пространства към СОУ „Д-р Петър Берон“ в село Хитрино, Община Хитрино”
Община Хитрино	M7.2	1 691 831.68 лв.	1 691 831.68 лв.	„Повишаване качеството на живот и създаването на оптимална жизнена среда, чрез реконструкция и рехабилитация на уличната мрежа в с. Хитрино, Община Хитрино”
Община Хитрино	M7.2	275 787.57 лв.	275 787.57 лв.	„Светлина за нов живот, чрез изграждане, реконструкция и обновление на улично осветление в с. Хитрино, община Хитрино”
Община Хитрино	M7.2	671 843.75 лв.	671 843.75 лв.	„Подобряване на енергийната ефективност на сгради общинска собственост, чрез извършване на основен ремонт и енергоефективна рехабилитация на сградата на младежкия дом и административната сграда на общинска служба земеделие и гори в село Хитрино, Община Хитрино”
Община Хитрино	M7.2	1 322 249.18 лв.	1 322 249.18 лв.	„Подобряване достъпа до общински услуги, чрез извършване на основен ремонт и енергоефективна рехабилитация на обекти общинска собственост на територията на общината, в т.ч.: сградата на здравната служба, сградата на общинска администрация и младежки културен център, находящи се в село Хитрино, Община Хитрино”
Община Хитрино	M7.2	1 732 625.01 лв.	1 732 625.01 лв.	„Устойчив жизнен стандарт и

			лв.	нараснала привлекателност за населението, чрез реконструкция и рехабилитация на уличната мрежа в с. Хитрино, Община Хитрино”
Община Хитрино	M7.2	506 453.79 лв.	506 453.79 лв.	Осигуряване на привлекателна образователна инфраструктура, чрез основен ремонт, енергоефективна рехабилитация и подобряване на прилежащите пространства към ЦДГ „1-Ви Юни“ в село Хитрино, Община Хитрино

Източник: Държавен фонд „Земеделие“ : Справка на одобрените проекти по ПРСР (2014-2020)

Вследствие на бедствената ситуация в община Хитрино в края на 2016г. се променят драстично отразените в първоначалния SWOT – анализ на ОПР (2014-2020) основни характеристики на територията, свързани със състоянието на наличната техническа инфраструктура. В годишният доклад на кметската администрация през 2016г. липсва информация за тежкия инцидент. **В годишният доклад за изпълнението на ОПР през 2016г.** за реализирането на Приоритет 2, СЦ 2.1 са отразени единствено изпълнени проекти със собствени средства:

<p>ПРИОРИТЕТ 2. Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда;</p> <p>Специфична цел 2.1: Развитие и модернизация на физическата инфраструктура</p> <p>Със собствени средства са извършени ремонтни и рехабилитационни дейности на улици и площи по населени места:</p> <p>Изграждане на подпорна стена и водосток с. Развигорово;</p> <p>Изграждане на канал в с. Студеница, с. Тервел, канал /облицован окоп/ ул. Дунав;</p> <p>Изграждане на Водосток с. Живково;</p> <p>Доставка и монтаж на Указателни табели за населените места на община Хитрино;</p> <p>Асфалтиране на улици в селата Живково, Звегор, Близнаци;</p> <p>Основен ремонт на ул."Младост" в с. Живково;</p> <p>Изграждане на тротоари на ул.Н. Вапцаров, с. Тимарево;</p>

Източник: Годишен доклад за изпълнението на ОПР (2014 - 2020), одобрен с реш.№52 по протокол 3/16.03.2017г. на ОС-Хитрино

За първи път информация за инцидента и възстановителните проекти, подадени от община Хитрино през 2017г. както и информация за одобрението на два от тези

проекти по подмярка 7.2 на ПРСР (2014-2020), е включена в годишния доклад за изпълнението на ОПР през 2017. В него е записано следното:

През 2017 г. са изготвени и внесени 13 проекта свързани с възстановяването на инфраструктурата на с. Хитрино, разрушена вследствие на инцидента от 10.12.2016г. От тях същата година са одобрени два проекта за ДГ „Първи юни“ с. Хитрино и за уличното осветление.....

Одобрени проекти:

- „Светлина за нов живот, чрез изграждане, реконструкция и обновление на улично осветление в с. Хитрино, община Хитрино”, за обект „Изграждане, реконструкция и обновление на улично осветление в с. Хитрино”
- „Осигуряване на привлекателна образователна инфраструктура, чрез основен ремонт, енергоефективна рехабилитация и подобряване на прилежащите пространства към ЦДГ „1-Ви Юни“ в село Хитрино, Община Хитрино”

Източник: Годишен доклад за изпълнението на ОПР (2014 - 2020), одобрен с реш.№20 по протокол 2/08.03.2018г. на ОС-Хитрино

Наложително е за нуждите на последваща оценка, да се измени, както SWOT анализа, така и планираните в ОПР(2014-2020) интервенции и финансов ресурс по приоритет 2 и по специфична цел 2.1. , като се включат възстановителните проекти, чието изпълнение ще се реализира в периода (2018-2020г.) и ще повлияе върху изпълнението на мерките, специфичните цели и приоритетите на плана.

Актуализиране е необходимо най-вече по отношение на стойностите на индикаторите по мерките за уличната, пътната и водопроводната мрежа, както и за рехабилитираната образователна и обществена инфраструктура.

Одобрените проекти по подмярка 7.2 от ПРСР (2014-2020), с които Община Хитрино е кандидатствала през 2017г. също би следвало да бъдат отразени в бюджета на ОПР (2014-2020) за периода 2018-2020, тъй като тогава се очаква да бъдат реализирани. Те би следвало да допълнят предварително планираните в ОПР (2014-2020) проекти, и при последващата оценка от изпълнението на ОПР (2014-2020) трябва да бъде отчетен ефекта, който е постигнат при изпълнението им върху местното развитие и целите и приоритетите на ОПР до края на периода - 2020г.

4. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР (2014-2020)

4.1. Оценка на промените в социално-икономическото развитие и съотнасянето им към ключовите индикатори за постигане на целите на Стратегията „Европа 2020“ и Националната програма за реформи (2011-2015)

В Общинският план за развитие (2014-2020) на община Хитрино е планирано той да допринесе за постигане целите на ЕС в областта на регионалната политика и приоритетите на Стратегия „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Видно от данните за промените в демографското и социално-икономическо развитие на Община Хитрино в периода (2014-2017г.) не се забелязват съществени подобрения на средата в сравнение с базовите ѝ характеристики отпреди 2014г., с изключение на трудовата заетост и доходите. Приносът на изпълнението на ОПР (2014-2020) на община Хитрино за постигане на целите на Стратегията „Европа 2020“ е значително над планирания по отношение само на една от целите, свързана с осигуряването на работа за 75% от икономически активното население на възраст (20-64г.) (Таблица 15). За отчитане на ефекта при останалите 4 цели на стратегическия документ липсват данни, което допълнително затруднява междинната оценка.

Таблица 15. Оценка на приноса за изпълнението на целите на Стратегията „Европа 2020“

Цели на Стратегията „Европа 2020“	Реализирани постижения през периода на междинната оценка (2014-2017)	Оценка на постигнатото съотнесено към целите на Стратегията „Европа 2020“
1. Трудова заетост - работа за 75 % от хората на възраст между 20 и 64 години;	От населението в трудоспособна възраст към 2017г икономически активни са 3152 души. От икономически активните лица, заети са 2425 души (77%), останалите са безработни.	Постигнат принос, значително над планирания 5 ↑
2. НИРД и иновации - инвестиране на 3 % от БВП на ЕС (публичен и частен сектор взети заедно) в научноизследователска и развойна дейност и иновации	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка
3. Намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г., добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници увеличаване на ЕЕ с 20 %	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка
4. Намаляване на процента на преждевременно напусналите училище под 10 % и увеличаване до 40 % на 30-34-годишните със завършено висше образование	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка
5. По-малко бедни или застрашени от бедност и социално изключване хора	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка

Данните, предоставени за трудовата заетост на населението в общината към края на 2017г. способстват да се оцени постигнатото в тази посока, като е видно увеличаване на заетите икономически активни лица над поставения като цел в Стратегията „Европа 2020“ процент през 2017г. (77%) Целта на Стратегията „Европа 2020“ е работа за 75% от хората на възраст 20-64г. Данните показват, че **по отношение на тази цел, изпълнението на ОПР (2014-2020) на община Хитрино генерира принос, значително над планирания (77%)**. За нуждите на последващата оценка е необходимо да се осигурят официални данни за изпълнението на останалите 4 цели на Стратегията „Европа 2020“, а именно: за инвестиции в НИРД и иновации; за намаляване на емисиите от парникови газове и количеството добивана енергия от ВЕИ; за процента на преждевременно напусналите училище и дела на хората с висше образование на възраст 30-34г., както и този на бедните и / или застрашени от бедност и социално изключване на територията на общината.

Принос значително над планирания при изпълнението на ОПР (2014-2020) на община Хитрино се установява и по отношение на една целите на Националната програма за реформи (2011-2015г.), произтичащи от ангажиментите, поети от България за изпълнение на целите на Стратегията „Европа 2020“. Отново става дума за заетост сред икономически активното население на територията на възраст (20-64г.). Въпреки, че до края на периода за постигане на националната цел – 2020г. има 2 години, данните за заетото към края на 2017г. икономически активно население на община Хитрино, показват, че целта е постигната и дори преизпълнена. Следователно приносът на ОПР (2014-2020) за постигането на НЦ1 от Програмата за реформи е също значително над планирания.

Таблица 16. Оценка на приноса за изпълнението на целите на Националната програма за реформи 2011-2015 г.

Национални цели в програмата за реформи	Реализирани постижения през периода на междинната оценка (2014-2017)	Оценка на постигнатото съотнесено към целите на ННП
1. Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2020 г	От населението в трудоспособна възраст към 2017г икономически активни са 3152 души. От икономически активните лица, заети са 2425 души (77%), останалите са безработни.	Постигнат принос, значително над планирания 5 ↑
2. Инвестиции в НИРД в размер на 1.5% от БВП	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка
3. Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутното крайно потребление на	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка

енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% към 2020 г.		
4.Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - 36% до 2020 г.	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка
5.Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. души	Липсват официални данни	Да бъдат представени данни за нуждите на последващата оценка

По отношение на останалите национални цели (2-5) от Програмата за реформи (2011-2015), няма събрана и предоставена информация и междинна оценка не би могла да се направи. За нуждите на последващата оценка обаче такива данни е необходимо да се отчетат и оценят.

5. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И УСТОЙЧИВОСТТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Визията на община Хитрино е определена в ОНР (2014-2020) както следва:

„Хитрино – община с европейски облик с добре изградена и поддържана техническа и социална инфраструктура, модерно селско стопанство и местна икономика, създаващи условия за устойчиво развитие в чиста природна среда”.

Главната цел е: Устойчиво местно развитие с високи равнища на заетост, подобро качество на живот и преодоляване на бедността, основани на потенциала и ресурсите на общината и постигане на общ икономически растеж.

Стратегическите цели, които си поставя общината в рамките на времевия хоризонт до 2020 година са:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. Насърчаване на инвестиционната активност за постигане на устойчив икономически растеж, чрез ефективно използване на местния потенциал. **Изпълнението на тази СЦ1 зависи пряко от напредъка по Приоритет 1 „Развитие на общината, чрез насърчаване на предприемачеството и инвестициите”.**

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. Балансирано териториално развитие, чрез подобряване състоянието на техническа инфраструктура и опазване на околната среда на територията на община Хитрино. **Изпълнението на СЦ 2 е пряко свързано с изпълнението на Приоритет 2 „Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда”**

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. Осигуряване на качествена среда за живот и достъп до услуги на местното население. **Изпълнението на СЦ3 зависи от изпълнението на:**

- Приоритет 3 „Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района”;**
- Приоритет 4 „Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности”;**
- Приоритет 5 „Повишаване капацитета и добро управление в полза на местната общност и бизнеса”**

Реализирането на главната и трите стратегически цели се осъществява посредством **5 приоритета 17 специфични цели и 57 мерки за тяхното изпълнение.**

Степента на постигане на стратегическите цели на ОНР на община Хитрино в периода (2014-2017г.) е оценена не само въз основа на напредъка по посочените по-горе приоритети, но и този по специфичните цели и мерките във всеки приоритет.

Таблица 17.1. Степен на изпълнение на Стратегическите цели, техните приоритети, специфични цели и мерки въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори – СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1

Стратегически цели/Приоритети/Специфични цели/Мерки	Средно за Мярката	Средно за Специфичната цел	Средно за Приоритета	Средно за Стратегическата цел
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА АКТИВНОСТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, ЧРЕЗ ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ				1 ↗
ПРИОРИТЕТ 1: РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА, ЧРЕЗ НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ИНВЕСТИЦИИТЕ			1 ↗	
Специфична цел 1.1: Повишаване на конкурентоспособността чрез привличане и задържане на инвеститорите в секторите на растеж /селско стопанство и свързаната с нея преработвателна и консервна промишленост/		2 ↑		
Мярка 1.1.1. Сдружаване на земеделски производители и малки фирми; уедряване на обработваемата земя.	1 ↗			
Мярка 1.1.2. Стимулиране на малкия и среден бизнес в селското стопанство и преработвателната промишленост	0 →			
Мярка 1.1.3. Модернизация на селското стопанство	5 ↑			
Мярка 1.1.4. По-добро управление на земята в общината и стимулиране на алтернативното земеделие	3 →			
Мярка 1.1.5. Увеличаване на площите с трайни насаждения и възстановяване на традициите в областта на овощарството. Разнообразяване на земеделските култури	3 →			
Мярка 1.1.6. Развитие на животновъдството	5 ↑			
Мярка 1.1.7. Подобряване състоянието на горските ресурси и развитие на дейности с използването на горския фонд	0 →			
Специфична цел: 1.2: Насърчаване на предприемачеството и инвестициите, внедряване на иновации и нови технологии		0 →		
Мярка 1.2.1. Насърчаване развитието на публично-частното партньорство и инициативи за икономическо развитие	0 →			
Мярка 1.2.2. Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП	0 →			
Мярка 1.2.3. Насърчаване развитието на групи и мрежи от свързани производства (кълъстери) на регионален и браншови принципи	0 →			
Мярка 1.2.4. Подобряване на инвестиционната среда за инвеститорите	0 →			
Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство		0 →		
Мярка 1.3.1. Подпомагане развитието на местния туристически потенциал и маркетинг	0 →			
Мярка 1.3.2. Създаване на единна информационна система и кадрово обезпечаване на туризма	0 →			
Мярка 1.3.3: Развитие на природни, културни и исторически атракции	1 ↗			

Таблица 17.2. Степен на изпълнение на Стратегическите цели, техните приоритети, специфични цели и мерки въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори – **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2**

Стратегически цели/Приоритети/Специфични цели/Мерки	Средно за Мярката	Средно за Специфичната цел	Средно за Приоритета	Средно за Стратегическата цел
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: БАЛАНСИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ, ЧРЕЗ ПОДОБРЯВАНЕ СЪСТОЯНИЕТО НА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ХИТРИНО.				2 ↑
ПРИОРИТЕТ 2: ИЗГРАЖДАНЕ И ОСЪВРЕМЕНЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ИНТЕГРИРАНО ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА			2 ↑	
Специфична цел 2.1: Развитие и модернизация на физическата инфраструктура		2 ↑		
Мярка 2.1.1. Развитие и модернизация на регионалната и местна транспортна инфраструктура	2 ↑			
Мярка 2.1.2 Ремонт на улична мрежа в населените места от общината	1 ↗			
Мярка 2.1.3. Развитие и модернизация на водопроводна и канализационна мрежа в населените места на общината.	1 ↗			
Мярка 2.1.4. Развитие и модернизация на комуникационната инфраструктура	3 →			
Мярка 2.1.5. Развитие и модернизация на енергийната инфраструктура	0 →			
Мярка 2.1.6: Доизграждане и обновяване на електрическата мрежа, с цел гарантиране на енергийната сигурност и намаляване на загубите	0 →			
Мярка 2.1.7: Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура	5 ↑			
Мярка 2.1.8. Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване и предоставяне на социални услуги.	0 →			
Мярка 2.1.9: Поддържане и подобряване на културната инфраструктура	1 ↗			
Мярка 2.1.10. Развитие и модернизация на сгради общинска собственост	5 ↑			
Мярка 2.1.11. Модернизиране и изграждане на спортно-материалната база.	2 ↑			
Специфична цел: 2.2: Интегрирано пространствено развитие на територията		2 ↑		
Мярка 2.2.1. Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията.	2 ↑			
Специфична цел 2.3: Опазване на околната среда и използване на природните дадености.		2 ↑		
Мярка 2.3.1. Организация и управление на отпадъците	2 ↑			
Мярка 2.3.2: Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, опазване на околната среда.	2 ↑			
Мярка 2.3.3: Управление на риска от природни бедствия и аварии	2 ↑			

Таблица 17.3. Степен на изпълнение на Стратегическите цели, техните приоритети, специфични цели и мерки въз основа на постигнатото изменение на специфичните индикатори – **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3**

Стратегически цели/Приоритети/Специфични цели/Мерки	Средно за Мярката	Средно за Специфичната цел	Средно за Приоритета	Средно за Стратегическата цел
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВЕНА СРЕДА ЗА ЖИВОТ И ДОСТЪП ДО УСЛУГИ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ				2 ↑
ПРИОРИТЕТ 3: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ, ПОДОБРЯВАНЕ СТАНДАРТА НА ЖИВОТ, ПОВИШАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА, ДОХОДИТЕ И ЗАДЪРЖАНЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА В РАЙОНА			1 ↗	
Специфична цел 3.1: Благоустрояване на населените места		1 ↗		
Мярка 3.1.1. Благоустрояване на обществените места	1 ↗			
Мярка 3.1.2. Поддържане и изграждане на нови религиозни храмове	0 →			
Специфична цел 3.2: Целенасочено въздействие върху предотвратяване отпадането от пазара на труда		2 ↑		
Мярка 3.2.1: Подобряване условията на труд и повишаване на доходите	5 ↑			
Мярка 3.2.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години	0 →			
Мярка 3.2.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия	0 →			
Мярка 3.2.4: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила	0 →			
Мярка 3.2.5: Превенция на отпадането от пазара на труда	3 →			
Специфична цел 3.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение		1 ↗		
Мярка 3.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда	1 ↗			
Мярка 3.3.2: Интегриране на маргинализираните общности в обществения живот	0 →			
Специфична цел 3.4. Подобряване качеството на работните места		0 →		
Мярка 3.4.1. Подобряване на условията на труд на работното място	0 →			
Мярка 3.4.2. Подкрепа за предприемачите, които прилагат нови технологии в модерно производство	0 →			
ПРИОРИТЕТ 4. ИНВЕСТИЦИИ В ОБРАЗОВАНИЕ, СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ, КУЛТУРА, СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ.			3 →	
Специфична цел 4.1.: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението		3 →		
Мярка 4.1.1. Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование	2 ↑			

Мярка 4.1.2. Намалвяване на броя на преждевременно напускащите училище.	3 →			
Специфична цел 4.2. Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността		3 →		
Мярка 4.2.1. Развитие на системата за социално подпомагане	3 →			
Мярка 4.2.2. Подобряване на достъпа до социални услуги на уязвимите обществени групи	5 ↑			
Мярка 4.2.3. Подобряване условията за живот и жилищна политика	0 →			
Специфична цел 4.3: Подобряване качеството на здравните и културни дейности в общината и населените места		2 ↑		
Мярка 4.3.1. Разширяване на териториалния обхват и качеството на предоставяните здравни услуги	0 →			
Мярка 4.3.2. Стимулиране на читалищната и други форми на културна дейност	4 ↗			
Специфична цел 4.4. Развитие на спорта и младежките дейности		3 →		
Мярка 4.4.1. Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове	3 →			
ПРИОРИТЕТ 5. ПОВИШАВАНЕ КАПАЦИТЕТА И ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ В ПОЛЗА НА МЕСТНАТА ОБЩНОСТ И БИЗНЕСА			1 ↗	
Специфична цел 5.1: Укрепване на административния капацитет за подобряване на процесите на управление		2 ↑		
Мярка 5.1.1.Повишаване на професионалните и ключови компетенции на служителите в общинска администрация.	2 ↑			
Мярка 5.1.2. Въвеждането на нови управленски подходи, стандарти, предоставяне на правомощия и партньорство	2 ↑			
Мярка 5.1.3. Обслужване от едно гише в Общината и развитие на електронните услуги	2 ↑			
Специфична цел 5.2.: Социална интеграция и развитие на гражданското общество		1 ↗		
Мярка 5.2.1. Подкрепа за бъдещите предприемачи и самонаети с особен акцент върху развитието на женското предприемачество и представители от уязвимите слоеве на обществото	0 →			
Мярка 5.2.2. Запазване и развитие на културната идентичност на малцинствените общности	0 →			
Мярка 5.2.3. Създаване на условия за подобряване на средата и възможностите за социални контакти, гарантиране на достъп до услуги на хората в неравностойно положение	1 ↗			
Мярка 5.2.4. Обществен ред и сигурност	2 ↑			
Специфична цел 5.3: Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие		0 →		
Мярка 5.3.1. Подобряване на сътрудничеството между областното ръководство и Общината в процеса на разработването на стратегии	0 →			
Мярка 5.3.2. Стимулиране на публично - частното партньорство	0 →			

Оценката на изпълнението по мерките в табл. 17.1; 17.2 и 17.3 в ОПР показва, че **от общо 57 планирани мерки по 24 няма никакъв напредък, което съставлява 42% неизпълнени интервенции** (дейности) в сравнение с предварително заложените по плана.

Най-голем е броят на неизпълнените мерки в Приоритет 3 „Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района“. Тук общо 7 от планираните 11 мерки не отчитат никакъв напредък, което съставлява почти 64% неизпълнение.

На второ място по брой на неизпълнените мерки се нарежда Приоритет 1 „Развитие на общината, чрез насърчаване на предприемачеството и инвестициите“. По 8 от общо 14 мерки по приоритета не се отчита никакъв напредък, или това са почти 57% неизпълнени интервенции в сравнение с предварително заложените.

По-малко е броят на неизпълнените мерки в Приоритет 4 „Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности“. Само 2 от общо 7 планирани мерки не отчитат никакъв напредък, което съставлява почти 29% от заложените интервенции в началото на периода.

Най-малко са мерките без напредък в Приоритет 2 „Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда“. Само 3 от заложените общо 15 мерки в този приоритет не отчитат никакво изпълнение.

Липсата на напредък в изпълнението на над 40% от заложените мерки в ОПР (2014-2020) на община Хитрино се отразява негативно на постигането на специфичните цели по отделните приоритети. **Без никакъв напредък е изпълнението на 4 от заложените 17 специфични цели**, което е почти 24% - неизпълнение на целите. Две от непостигнатите специфични цели са в Приоритет 1 и по една специфична цел без напредък има в Приоритет 3 и Приоритет 5.

Неизпълнените специфични цели са както следва:

- Специфична цел: 1.2: Насърчаване на предприемачеството и инвестициите, внедряване на иновации и нови технологии;
- Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство
- Специфична цел 3.4. Подобряване качеството на работните места
- Специфична цел 5.3: Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие

Всички тези количествени резултати от оценката на изпълнението на мерките и специфичните цели по отделните приоритети, са индикатор за качествени

недостатъци на изпълнението на ОПР (2014-2020). Това засяга най-вече приоритети 1, 3 и 5 от ОПР, където всички планирани интервенции (мерки) за постигането на съответните специфични цели са без изпълнение и това от своя страна води до цялостно неизпълнение на целите. Такива са интервенциите по специфични цели 1.2 и 1.3 в Приоритет 1; специфична цел 3.4 в Приоритет 3 и специфична цел 5.3 в Приоритет 5.

Наложително е преосмисляне на посочените специфични цели в тези приоритети и прецизирането на заложените по тях мерки при актуализацията на ОПР (2014-2020) на община Хитрино.

Освен преразглеждането на посочените 4 специфични цели е необходимо и оптимизирането на неизпълнените 24 мерки (интервенции), не само като съдържание, но и като стойности на индикаторите, заложиени по тях. Преразглеждането задължително трябва да обхване неизпълнените мерки по приоритет 1 и приоритет 3, тъй като в тези два приоритета е най-голям броят на мерките без напредък.

Само по 6 от заложените 57 мерки в ОПР се отчита напредък, значително над планираното по целта. Това са интервенции по около 11% от мерките. Напредък над планираното има по мерки за модернизация на селското стопанство и развитие на животновъдството (Приоритет 1), подобряване на образователната инфраструктура и модернизиране на сгради – общинска собственост (Приоритет 2), подобряване на условията на труд и повишаване на доходите (Приоритет 3) и достъпа до социални услуги на уязвими обществени групи (Приоритет 4). По мярката, свързана със стимулиране на читалищната и други форми на културна дейност (по приоритет 4) също е отчетен напредък над планираното по целта.

По 7 от заложените 57 мерки в ОПР е постигнат планираният напредък по целта. Те съставляват общо 12 % от всички мерки, като най-виден е постигнатият планиран напредък в приоритет 4 „Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности“. Тук по 3 от общо 4 заложиени специфични цели е постигнат планираният напредък. Единствено по специфична цел „Подобряване качеството на здравните и културни дейности в общината и населените места“ е отчетен задоволителен напредък. Вследствие на това, че 75% от специфичните цели на приоритета са напълно постигнати, **изпълнението му може да бъде оценено като най-добро сред планираните общо 5 приоритета в ОПР. Задоволителен напредък има и по изпълнението на Приоритет 2** „Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда“, където две от мерките са с „над планирания напредък“, при една е „постигнат напълно планирания напредък“ и още шест са със „задоволителен напредък“. В този приоритет е налице „задоволителен напредък“ по всичките планирани специфични цели. Това се отразява положително и на изпълнението на целия приоритет. **Ограничен напредък има в изпълнението на Приоритет 1** „Развитие на общината, чрез насърчаване на предприемачеството и инвестициите“, **Приоритет 3** „Развитие на

човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района“ и **Приоритет 5** „Повишаване капацитета и добро управление в полза на местната общност и бизнеса“ Това се дължи най-вече на факта, че **в тези приоритети преобладават неизпълнените мерки и непостигнатите специфични цели, както и тези с „ограничен или задоволителен напредък“**. По-сериозно внимание заслужават интервенциите и целите на Приоритет 3, където по две от четирите специфични цели „напредъкът е ограничен“, по една от тях „няма никакъв напредък“ и само по една от целите се отчита „задоволителен напредък“. **Наложително е цялостно преосмисляне на планираните интервенции, цели и индикатори по този приоритет.**

Оценката на изпълнението на трите стратегически цели в ОПР (2014-2020) на община Хитрино се базира на направения по-горе анализ на изпълнението на мерките, специфичните цели и приоритетите.

По Стратегическа цел 2 и Стратегическа цел 3, напредъкът е задоволителен. Ограничен е напредъкът по Стратегическа цел 1, свързана с насърчаването на инвестиционната активност за постигане на устойчив икономически растеж. В бъдеще, общината трябва да положи сериозни усилия за постигането ѝ, като акцентира на насърчаването на предприемачеството и иновациите, развитието на туризма, и популяризирането на културното и природно наследство.

6. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ

При оценката на ефективността и ефикасността на използваните ресурси се извърши съпоставка на планираните и действително договорени и реализирани средства по мерки, специфични цели, приоритети и стратегически цели. (Таблицы 18.1 – 18.3)

В ОПР (2014-2020) на община Хитрино са планирани общо 130 755 000 лв., разпределени между различни източници на финансиране – общински бюджет; държавен (централен) бюджет; фондове на ЕС и частно финансиране (други програми).

Таблица 18. Планирани финансови средства за изпълнение на ОПР (2014-2020) по стратегически цели и приоритети

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА АКТИВНОСТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, ЧРЕЗ ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ				
Общ бюджет (в лева)	Общински бюджет (в лева)	Държавен бюджет (в лева)	Фондове на ЕС (в лева)	Частно финансиране (от други програми) (в лева)
26.185 000	3.405 000	0	18.650 000	4.130 000
ПРИОРИТЕТ 1: РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА, ЧРЕЗ НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ИНВЕСТИЦИИТЕ				

Общ бюджет (в лева)	Общински бюджет (в лева)	Държавен бюджет (в лева)	Фондове на ЕС (в лева)	Частно финансиране (от други програми) (в лева)
26.185 000	3.405 000	0	18.650 000	4.130 000
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: БАЛАНСИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ, ЧРЕЗ ПОДОБРЯВАНЕ СЪСТОЯНИЕТО НА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ХИТРИНО				
Общ бюджет (в лева)	Общински бюджет (в лева)	Държавен бюджет (в лева)	Фондове на ЕС (в лева)	Частно финансиране (от други програми) (в лева)
83.005 000	9.825 000	9.140 000	57.300 000	6.740 000
ПРИОРИТЕТ 2: ИЗГРАЖДАНЕ И ОСЪВРЕМЕНЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ИНТЕГРИРАНО ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА				
Общ бюджет (в лева)	Общински бюджет (в лева)	Държавен бюджет (в лева)	Фондове на ЕС (в лева)	Частно финансиране (от други програми) (в лева)
83.005 000	9.825 000	9.140 000	57.300 000	6.740 000
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВЕНА СРЕДА ЗА ЖИВОТ И ДОСТЪП ДО УСЛУГИ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ				
Общ бюджет (в лева)	Общински бюджет (в лева)	Държавен бюджет (в лева)	Фондове на ЕС (в лева)	Частно финансиране (от други програми) (в лева)
21.565 000	4.795 000	10.050 000	3.200 000	3.520 000
ПРИОРИТЕТ 3: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ, ПОДОБРЯВАНЕ СТАНДАРТА НА ЖИВОТ, ПОВИШАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА, ДОХОДИТЕ И ЗАДЪРЖАНЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА В РАЙОНА				
Общ бюджет (в лева)	Общински бюджет (в лева)	Държавен бюджет (в лева)	Фондове на ЕС (в лева)	Частно финансиране (от други програми) (в лева)
7.815 000	1.245 000	2.050 000	1.800 000	2.720 000
ПРИОРИТЕТ 4. ИНВЕСТИЦИИ В ОБРАЗОВАНИЕ, СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ, КУЛТУРА, СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ				
Общ бюджет (в лева)	Общински бюджет (в лева)	Държавен бюджет (в лева)	Фондове на ЕС (в лева)	Частно финансиране (от други програми) (в лева)
9.180 000	2.380 000	5.600 000	450 000	750 000
ПРИОРИТЕТ 5. ПОВИШАВАНЕ КАПАЦИТЕТА И ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ В ПОЛЗА НА МЕСТНАТА ОБЩНОСТ И БИЗНЕСА				
Общ бюджет (в лева)	Общински бюджет (в лева)	Държавен бюджет (в лева)	Фондове на ЕС (в лева)	Частно финансиране (от други програми) (в лева)
4.570 000	1.170 000	2.400 000	950 000	50 000

Очакваният принос на всяка от стратегическите цели в бюджета на ОПР (2014 - 2020) е както следва:

- Стратегическа цел 1 : 26 185 000 лв. (20.03%)
- **Стратегическа цел 2: 83 005 000 лв. (63.48%)**
- Стратегическа цел 3: 21 565 000 лв. (16.49%)

Очакваният принос по приоритетите в ОПР (2014-2020) е както следва:

- Приоритет 1: 26 185 000 лв. (20.03%)
- **Приоритет 2: 83 005 000 лв. (63.48%)**
- Приоритет 3: 7 815 000 лв. (5.98 %)
- Приоритет 4: 9 180 000 лв. (7.02%)
- Приоритет 5: 4 570 000 лв. (3.50%)

Видно от разпределението на планираните средства е, че **най-голям дял имат средствата, заложиени по Стратегическа цел 2: „Балансирано териториално развитие, чрез подобряване състоянието на техническа инфраструктура и опазване на околната среда на територията на община Хитрино“ и Приоритет 2: „Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда“.**

При изпълнението на ОПР на община Хитрино в периода (2014-2017) обаче използваните финансови средства за реализирането на трите стратегически цели и петте приоритета са почти равномерно разпределени.

Трябва да се отбележи, че **от заложените в бюджета на ОПР (2014-2020) средства на обща стойност 130 755 000 лв. за периода на междинната оценка са усвоени едва 24 835 174 лв., което съставлява почти 19% от предвидения бюджет.** Това е задоволително изпълнение предвид факта, че до края на периода остават едва 3 години и на практика заложеният ресурс трудно би могъл да се реализира на 100%. Още повече, че изпълнението по някои от приоритетите е много ниско – в това число:

- Приоритет 4: „ Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности“ – използваният ресурс е едва 9,33% от планирания (856 838 лв.).

Съотнесено към планираните в ОПР ресурси, изпълнението на трите стратегически цели, показва че в периода на междинната оценка и трите цели имат почти равен принос за изпълнението на плана, като интервенциите по СЦ2: „Балансирано териториално развитие, чрез подобряване състоянието на техническа инфраструктура и опазване на околната среда на територията на община Хитрино“ и СЦ3 „ Осигуряване на качествена среда за живот и достъп до услуги на местното население“ са с почти еднакъв дял в общото финансово изпълнение – по около 20%. С по-нисък дял от 17.51% е СЦ 1 „Насърчаване на инвестиционната активност за постигане на устойчив икономически растеж, чрез ефективно използване на местния потенциал“.

Всички тези данни налагат актуализиране на финансовата рамка на ОПР (2014-2020) и алокиране на средства към приоритети, по които има по-добро изпълнение и необходимост от допълнителни средства. В случая става дума за приоритет 2, насочен към осъвременяване на инфраструктурата, а също и към приоритети, които са значими за местното развитие и местната общност, но по една или друга причина към момента са в слабо финансово изпълнение (Приоритет 3: „Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района“).

По отношение на източниците, предоставили финансиране през разглеждания период (2014-2017) се откроява подкрепата от фондовете на ЕС, която възлиза на 11 254 190 лв. (45.32%) от усвоения финансов ресурс. Това е обяснимо предвид заложените финансови източници в ОПР (2014-2020). С най-голям очакван принос са точно фондовете на ЕС, като според Плана, от тях се очакват над 79 млн.лв. за планираните интервенции до края на 2020 г.

На второ място от източниците на финансиране, които са били използвани активно в периода 2014-2017г. е общинския бюджет. От него са били предоставени почти 7,5 млн. лв. (около 30%) от планирания ресурс за изпълнение на мерките в ОПР на община Хитрино. Значителна е помощта, ползвана през периода от държавния бюджет – малко над 5 млн.лв. (20%). Доста по-скромен е бил приноса на други фондове и програми и частно финансиране – марко над 1 млн. лв. (4.5%).

До края на 2020г. община Хитрино трябва да се постарее да използва още по-активно фондовете на ЕС и задължително да актуализира финансовият план с т.нар. възстановителни проекти, одобрени за финансирани по подмярка 7.2 на ПРСР след 2018г. на обща сойност почти 15 млн. лв. Още повече, че средствата, които ще се усвоят в периода 2018-2020 ще бъдат почно по Приоритети 2 и 3 на ОПР.

Таблица 18.1. Финансово изпълнение на Стратегическите цели, техните приоритети, специфични цели и мерки – СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1

Стратегически цели/Приоритети/Специфични цели/Мерки	Планиран ресурс (хил.лв.) източник					Използван ресурс (лв.) източник				
	ОБ	ДБ	ЕС	ЧФ	ОБЩО	ОБ	ДБ	ЕС	ЧФ	ОБЩО
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА АКТИВНОСТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, ЧРЕЗ ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ	13%	0%	71%	16%	100%	13%	0%	62.36%	24.63%	17.51%
ПРИОРИТЕТ 1: РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА, ЧРЕЗ НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ИНВЕСТИЦИИТЕ	3.405	0	18.650	4.130	26.185	596476	0	2.859060	1.129489	4.585025
Специфична цел 1.1: Повишаване на конкурентоспособността чрез привличане и задържане на инвеститорите в секторите на растеж /селско стопанство и свързаната с нея преработвателна и консервна промишленост/	750	0	16.400	3.495	20.645	0	0	2.859060	1.129489	3.988549
Мярка 1.1.1. Сдружаване на земеделски производители и малки фирми; уедряване на обработваемата земя.	0	0	0	400	400	0	0	0	0	0
Мярка 1.1.2. Стимулиране на малкия и среден бизнес в селското стопанство и преработвателната промишленост	250	0	4.050	700	5.000	0	0	0	0	0
Мярка 1.1.3. Модернизация на селското стопанство	100	0	8000	610	8.710	0	0	2683369	750409	3.433778
Мярка 1.1.4. По-добро управление на земята в общината и стимулиране на алтернативното земеделие	150	0	600	65	815	0	0	0	186330	186330
Мярка 1.1.5. Увеличаване на площите с трайни насаждения и възстановяване на традициите в областта на овощарството. Разнообразяване на земеделските култури	0	0	700	950	1.650	0	0	50 604	102750	153354
Мярка 1.1.6. Развитие на животновъдството	0	0	2.100	750	2.850	0	0	125 087	90000	215087
Мярка 1.1.7. Подобряване състоянието на горските ресурси и развитие на дейности с използването на горския фонд	250	0	950	20	1.220	0	0	0	0	0
Специфична цел: 1.2: Насърчаване на предприемачеството и инвестициите, внедряване на иновации и нови технологии	1.150	0	0	265	1.415	0	0	0	0	0
Мярка 1.2.1. Насърчаване развитието на публично-частното партньорство и инициативи за икономическо развитие	300	0	0	100	400	0	0	0	0	0
Мярка 1.2.2. Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП	300	0	0	50	350	0	0	0	0	0
Мярка 1.2.3. Насърчаване развитието на групи и мрежи от свързани производства (кълстери) на регионален и браншови принципи	300	0	0	115	415	0	0	0	0	0
Мярка 1.2.4. Подобряване на инвестиционната среда за инвеститорите	250	0	0	0	250	0	0	0	0	0
Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство	1.505	0	2.250	370	4.125	0	0	0	0	596476
Мярка 1.3.1. Подпомагане развитието на местния туристически потенциал и маркетинг	805	0	1050	370	2225	0	0	0	0	0
Мярка 1.3.2: Създаване на единна информационна система и кадрово обезпечаване на туризма	200	0	350	0	350	0	0	0	0	0
Мярка 1.3.3: Развитие на природни, културни и исторически атракции	500	0	850	0	1350	596476	0	0	0	596476

Таблица 18.2. Финансово изпълнение на Стратегическите цели, техните приоритети, специфични цели и мерки – СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2

Стратегически цели/Приоритети/Специфични цели/Мерки	Планиран ресурс (хил.лв.) източник					Използван ресурс (лв.)				
	ОБ	ДБ	ЕС	ЧФ	ОБЩО	източник				
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: БАЛАНСИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ, ЧРЕЗ ПОДОБРЯВАНЕ СЪСТОЯНИЕТО НА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ХИТРИНО.	12%	11%	69%	8%	100%	34%	21%	45%	0%	20,25%
ПРИОРИТЕТ 2: ИЗГРАЖДАНЕ И ОСЪВРЕМЕНЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ИНТЕГРИРАНО ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	9.825	9.140	57.300	6.740	83.005	5.643409	3.579755	7.592188	0	16.815352
Специфична цел 2.1: Развитие и модернизация на физическата инфраструктура	8.780	6.040	55.000	6.340	76.285	5.399996	3.084443	7.233040	0	15.717479
Мярка 2.1.1. Развитие и модернизация на регионалната и местна транспортна инфраструктура	0	690	7.850	0	8.540	0	470253	4.943183	0	5.413436
Мярка 2.1.2 Ремонт на улична мрежа в населените места от общината	4.000	0	3.000	0	7.125	4.858449	1.703704	1.843893	0	8.406046
Мярка 2.1.3. Развитие и модернизация на водопроводна и канализационна мрежа в населените места на общината.	550	3.500	32.500	0	36.550	140052	626029	445964	0	1.212045
Мярка 2.1.4. Развитие и модернизация на комуникационната инфраструктура	450	150	0	540	1.140	0	0	0	0	0
Мярка 2.1.5. Развитие и модернизация на енергийната инфраструктура	800	0	7.300	5.650	13.750	0	0	0	0	0
Мярка 2.1.6: Доизграждане и обновяване на електрическата мрежа, с цел гарантиране на енергийната сигурност и намаляване на загубите	100	0	0	0	100	0	0	0	0	0
Мярка 2.1.7: Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура	1.170	800	1.300	0	3.270	54146	24544	0	0	78690
Мярка 2.1.8. Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване и предоставяне на социални услуги.	150	0	0	150	300	0	0	0	0	0
Мярка 2.1.9: Поддържане и подобряване на културната инфраструктура	260	0	2.200	0	2.460	103774	30944	0	0	134718
Мярка 2.1.10. Развитие и модернизация на сгради общинска собственост	550	600	0	0	1.150	8300	118969	0	0	127269
Мярка 2.1.11. Модернизиране и изграждане на спортно-материалната база.	750	300	850	0	1.900	235275	110000	0	0	345275
Специфична цел: 2.2: Интегрирано пространствено развитие на територията	350	500	500	0	1.350	106814	0	0	0	106814
Мярка 2.2.1. Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията.	350	500	500	0	1350	106814	0	0	0	106814
Специфична цел 2.3: Опазване на околната среда и използване на природните дадености.	695	2.600	1.800	400	5.495	136599	495312	359148	0	991059
Мярка 2.3.1. Организация и управление на отпадъците	580	1500	0	400	2480	89562	0	359148	0	448710
Мярка 2.3.2: Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, опазване на околната среда.	90	200	550	0	840	0	0	0	0	0
Мярка 2.3.3: Управление на риска от природни бедствия и аварии	25	900	1250	0	2175	47037	495312	0	0	542349

Таблица 18.3. Финансово изпълнение на Стратегическите цели, техните приоритети, специфични цели и мерки – СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3

Стратегически цели/Приоритети/Специфични цели/Мерки	Планиран ресурс (хил.лв.) източник					Използван ресурс (лв.)				
	ОБ	ДБ	ЕС	ЧФ	ОБЩО	ОБ	ДБ	ЕС	ЧФ	ОБЩО
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВЕНА СРЕДА ЗА ЖИВОТ И ДОСТЪП ДО УСЛУГИ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ	22%	47%	15%	16%	100%	27%	35%	19%	0%	19.65%
	4.795	10.050	3.200	3.520	21.565	1.162330	1.469524	802942	0	4.237739
ПРИОРИТЕТ 3: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ, ПОДОБРЯВАНЕ СТАНДАРТА НА ЖИВОТ, ПОВИШАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА, ДОХОДИТЕ И ЗАДЪРЖАНЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА В РАЙОНА	16%	26%	23%	35%	100%	19%	81%	0%	0%	21.48%
	1.245	2.050	1.800	2.720	7.815	327223	1.351760	0	0	1.678983
Специфична цел 3.1: Благоустрояване на населените места	1.050	1.500	1.100	700	4.350	327223	1.125531	0	0	1.452754
Мярка 3.1.1.Благоустрояване на обществените места	750	1000	1100	500	3.350	327223	1.125531	0	0	1.452754
Мярка 3.1.2. Поддържане и изграждане на нови религиозни храмове	300	500	0	200	1.000	0	0	0	0	0
Специфична цел 3.2: Целенасочено въздействие върху предотвратяване отпадането от пазара на труда	25	0	700	1.100	1.825	0	226229	0	0	226229
Мярка 3.2.1: Подобряване условията на труд и повишаване на доходите	0	0	0	350	350	0	0	0	0	0
Мярка 3.2.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години	25	0	0	150	175	0	14436	0	0	14436
Мярка 3.2.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия	0	0	350	0	350	0	0	0	0	0
Мярка 3.2.4: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила	0	0	350	250	600	0	0	0	0	0
Мярка 3.2.5: Превенция на отпадането от пазара на труда	0	0	0	350	350	0	211793	0	0	211793
Специфична цел 3.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение	20	550	0	270	840	0	0	0	0	0
Мярка 3.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда	20	300	0	120	440	0	0	0	0	0
Мярка 3.3.2: Интегриране на маргинализираните общности в обществения живот	0	250	0	150	400	0	0	0	0	0
Специфична цел 3.4: Подобряване качеството на работните места	150	0	0	650	925	0	0	0	0	0
Мярка 3.4.1. Подобряване на условията на труд на работното място	0	0	0	500	500	0	0	0	0	0
Мярка 3.4.2. Подкрепа за предприемачите, които прилагат нови технологии в модерно производство	150	0	0	150	425	0	0	0	0	0

ПРИОРИТЕТ 4. ИНВЕСТИЦИИ В ОБРАЗОВАНИЕ, СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ, КУЛТУРА, СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ.	26%	61%	5%	8%	100%	0.83%	13%	87%	0%	9.33%
	2.380	5.600	450	750	9.180	7071	107123	742643	0	856838
Специфична цел 4.1.: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението	5	1.250	450	0	1.705	0	0	0	0	0
Мярка 4.1.1. Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование	0	900	450	0	1.350	0	0	0	0	0
Мярка 4.1.2. Намалване на броя на преждевременно напускащите училище.	5	350	0	0	355	0	0	0	0	0
Специфична цел 4.2. Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността	1.600	3.400	0	500	5.500	0	15943	742643	0	758587
Мярка 4.2.1. Развитие на системата за социално подпомагане	750	1.050	0	0	1.800	0	15943	742643	0	758587
Мярка 4.2.2. Подобряване на достъпа до социални услуги на уязвимите обществени групи	700	1.200	0	0	1.900	0	0	0	0	0
Мярка 4.2.3. Подобряване условията за живот и жилищна политика	150	1.150	0	500	1.800	0	0	0	0	0
Специфична цел 4.3: Подобряване качеството на здравните и културни дейности в общината и населените места	525	850	0	250	1.625	0	67080	0	0	67080
Мярка 4.3.1. Разширяване на териториалния обхват и качеството на предоставяните здравни услуги	150	350	0	250	750	0	0	0	0	0
Мярка 4.3.2. Стимулиране на читалищната и други форми на културна дейност	375	500	0	0	875	0	67080	0	0	67080
Специфична цел 4.4. Развитие на спорта и младежките дейности	250	100	0	0	350	7071	24100	0	0	31171
Мярка 4.4.1. Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове	250	100	0	0	350	7071	24100	0	0	31171
ПРИОРИТЕТ 5. ПОВИШАВАНЕ КАПАЦИТЕТА И ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ В ПОЛЗА НА МЕСТНАТА ОБЩНОСТ И БИЗНЕСА	26%	52%	21%	1%	100%	92%	1%	7%	0%	19.67%
	1.170	2.400	950	50	4.570	828036	10641	60299	0	898976
Специфична цел 5.1: Укрепване на административния капацитет за подобряване на процесите на управление	600	700	250	0	1.550	828036	10641	60299	0	898976
Мярка 5.1.1.Повишаване на професионалните и ключови компетенции на служителите в общинска администрация.	250	250	0	0	500	828036	10641	60299	0	898976
Мярка 5.1.2. Въвеждането на нови управленски подходи, стандарти, предоставяне на правомощия и партньорство	350	450	250	0	1.050	0	0	0	0	0
Мярка 5.1.3. Обслужване от едно гише в Общината и развитие на електронните услуги										
Специфична цел 5.2.: Социална интеграция и развитие на гражданското общество	150	900	700	50	1.800	0	0	0	0	0
Мярка 5.2.1. Подкрепа за бъдещите предприемачи и самонаети с особен акцент върху развитието на женското предприемачество и представители от уязвимите слоеве на обществото	0	150	700	50	900	0	0	0	0	0
Мярка 5.2.2. Запазване и развитие на културната идентичност на малцинствените общности	0	600	0	0	600	0	0	0	0	0
Мярка 5.2.3. Създаване на условия за подобряване на средата и възможностите за социални контакти, гарантиране на достъп до услуги на хората в неравностойно положение										
Мярка 5.2.4. Обществен ред и сигурност	150	150	0	0	300	0	0	0	0	0
Специфична цел 5.3: Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие	420	800	0	0	1.220	0	0	0	0	0
Мярка 5.3.1. Подобряване на сътрудничеството между областното ръководство и Общината в процеса на разработването на стратегии	220	600	0	0	820	0	0	0	0	0
Мярка 5.3.2. Стимулиране на публично - частното партньорство	200	200	0	0	400	0	0	0	0	0

7. ИЗВОДИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР (2014-2020) И ПРЕПОРЪКИ И НЕГОВАТА АКТУАЛИЗАЦИЯ

В този раздел на оценката освен изводите от приложените данни и анализи са проведени консултации с представители на заинтересованите страни – в това число: служители от общинска администрация (обща и специализирана), общински съветници, бизнеса и НПО. Техните препоръки са изключително важни за предстоящата актуализация на ОПР, защото именно те са хората, осъществяващи външния (независим) и вътрешен мониторинг и наблюдение по изпълнението на стратегическите цели, мерки и приоритети в общинския план.

7.1.Изводи и препоръки от приложения по-горе анализ в рамките на междинната оценка:

1.Наложително е за нуждите на последваща оценка, да се измени, както SWOT анализа, така и планираните в ОПР(2014-2020) интервенции и финансов ресурс по приоритет 2 и по специфична цел 2.1. , като се включат възстановителните проекти, чието изпълнение ще се реализира в периода (2018-2020г.) и ще повлияе върху изпълнението на мерките, специфичните цели и приоритетите на плана;

2.Актуализиране е необходимо най-вече по отношение на стойностите на индикаторите по мерките за уличната, пътната и водопроводната мрежа, както и за рехабилитираната образователна и обществена инфраструктура;

3.Договорените средства за реализирането на възстановителните проекти след инцидента в общината през 2016г. одобрени по подмярка 7.2 от ПРСР (2014-2020) към края на 2017г. също би следвало да бъдат отразени в бюджета на ОПР (2014-2020) за периода 2018-2020, тъй като тогава ще бъдат финансирани и изпълнени. Те би следвало да допълнят предварително планираните в ОПР (2014-2020) проекти, и при последващата оценка от изпълнението на ОПР (2014-2020) трябва да бъде отчетен принос им към местното развитие и целите и приоритетите на ОПР до края на периода - 2020г;

4.За нуждите на последващата оценка е необходимо да се осигурят официални данни за изпълнението на останалите 4 цели на Стратегията „ Европа 2020“, а именно: за инвестиции в НИРД и иновации; за намаляване на емисиите от парникови газове и количеството добивана енергия от ВЕИ; за процента на преждевременно напусналите училище и дела на хората с висше образование на възраст 30-34г., както и този на бедните и / или застрашени от бедност и социално изключване на територията на общината;

5.Липсата на напредък в изпълнението на над 40% от заложените мерки в ОПР (2014-2020) на община Хитрино се отразява негативно на постигането на специфичните цели

по отделните приоритети. Без никакъв напредък е изпълнението на 4 от заложените 17 специфични цели, което е почти 24% - неизпълнение на целите. Това засяга най-вече приоритети 1, 3 и 5 от ОПР, и специфичните цели: 1.2 и 1.3 в Приоритет 1; специфична цел 3.4 в Приоритет 3 и специфична цел 5.3 в Приоритет 5. Наложително е преосмисляне на посочените специфични цели в тези приоритети и прецизирането на заложените по тях мерки и индикатори за резултат и въздействие при актуализацията на ОПР (2014-2020) на община Хитрино;

6. Освен преразглеждането на посочените 4 специфични цели е необходимо и оптимизирането на неизпълнените 24 мерки (интервенции), не само като съдържание, но и като стойности на индикаторите, заложи по тях. Преразглеждането задължително трябва да обхване неизпълнените мерки по приоритет 1 и приоритет 3, тъй като в тези два приоритета е най-голям броят на мерките без напредък;

7. Най-виден е постигнатия планиран напредък в приоритет 4 „Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности“. Вследствие на това, че 75% от специфичните цели на приоритета са напълно постигнати, изпълнението му може да бъде оценено като най-добро сред планираните общо 5 приоритета в ОПР. Задоволителен напредък има и по изпълнението на Приоритет 2. Ограничен напредък има по останалите 3 приоритета, като най-сериозно внимание трябва да бъде обърнато при актуализацията на приоритет 3 и заложените по него специфични цели и мерки, а също и на индикаторите за измерване на постигането на целите и мерките. По две от четирите специфични цели в този приоритет „напредъкът е ограничен“, по една от тях „няма никакъв напредък“ и само по една от целите се отчита „задоволителен напредък“. Наложително е цялостно преосмисляне на планираните интервенции, цели и индикатори по този приоритет;

8. Ограничен е напредъкът по Стратегическа цел 1, свързана с насърчаването на инвестиционната активност за постигане на устойчив икономически растеж. В бъдеще, общината трябва да положи сериозни усилия за постигането ѝ, като акцентира на изпълнението на мерките за насърчаването на предприемачеството и иновациите, за развитие на туризма, и популяризиране на културното и природно наследство;

9. От заложените в бюджета на ОПР (2014-2020) средства на обща стойност 130 755 000 лв. за периода на междинната оценка са усвоени едва 24 835 174 лв., което съставлява почти 19% от предвидения бюджет. Това е задоволително изпълнение предвид факта, че до края на периода остават едва 3 години и на практика заложеният ресурс трудно би могъл да се реализира на 100%. Още повече, че финансово изпълнение по някои от приоритетите е много ниско – в това число: Приоритет 4: „Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности“ – използваният ресурс е едва 9,33% от планирания (856 838 лв.);

10. Наложително е да бъде актуализирана финансовата рамка на ОПР (2014-2020) като бъдат алокирани средства към приоритети, по които има по-добро изпълнение и необходимост от допълнителни средства. В случая става дума за приоритет 2, насочен

към осъвременяване на инфраструктурата, а също и към приоритети, които са значими за местното развитие и местната общност, но по една или друга причина към момента са в слабо финансово изпълнение (Приоритет 3: „Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района“).

11. При извършената междинна оценка се установи още, че в разработеният ОПР 2014-2020 са допуснати две съществени технически грешки, които следва да се отстранят при актуализацията на плана. В съдържанието на Приоритет 5 са посочени две мерки, за които не са планирани никакви средства във финансовата рамка. Това са:

„Мярка 5.1.3. Обслужване от едно гише в Общината и развитие на електронните услуги“ и „Мярка 5.2.3. Създаване на условия за подобряване на средата и възможностите за социални контакти, гарантиране на достъп до услуги на хората в неравностойно положение.“ Необходимо е или тези две мерки да отпаднат, или да се алокират средства към тях, тъй като до момента не е отчетено никакво изпълнение, а планираните интервенции по тях са значими, особено тези за хората в неравностойно положение.

7.2. Коментари и препоръки, получени от представители на заинтересованите страни и местната общност при проведените консултации.

Анкетираните служители на общинската администрация (обща и специализирана) оценяват изпълнението на ОПР като добро и посочват, че обема на реализираните според тях проекти е значителен, но не могат да преценят дали е необходима кардинална промяна при актуализирането на ОПР. Болшинството от тях смятат, че е необходимо ОПР 2014-2020 да въздейства ефективно преди всичко върху икономическото развитие на общината и дават следните препоръки:

- Да продължат интервенциите за подобряване на инфраструктурата на общината;
- Да се развиват земеделските стопанства на територията на общината;
- Да се щади и пази околната среда;
- Да продължи закриването на нерегламентирани сметища;
- Да се наблегне на мерките, насочени към застаряващото население и тези за създаване на кадри и насърчаване на стопанската инициатива.

Консултациите, проведени с представители на ОбС – Хитрино и събраните от тях препоръки имат изключително важна роля за последващата актуализация на ОПР, поради факта, че това е една от основните заинтересовани страни, осъществяваща наблюдение и периодичен контрол по изпълнението на ОПР. Наблюдението се реализира пряко, чрез докладите на кметската администрация, които се внасят за обсъждане и одобрение в ОбС за всяка текуща година от изпълнението на ОПР (2014-2020). Анкетираните общински съветници са на мнение, че провеждат качествен периодичен контрол над реализацията на Плана именно посредством решенията, които вземат по годишните доклади за изпълнението на ОПР. За тях всички мерки и

приоритети от настоящия ОНР са значими и важни и трябва да продължи изпълнението им.

Анкетираните представители на гражданското общество (НПО) и бизнеса заявяват, че са участвали в работни групи за обсъждане на изпълнението на ОНР (2014-2020) , и че познават приоритетите, целите, дейностите и мерките в него. Като най-важна цел, те определят Стратегическа цел №3, посредством която се осигурява качествена среда за живот и достъп до услуги на местното население. Те също заявяват, че не могат да преценят дали е необходима кардинална промяна в ОНР (2014-2020). Въпреки това обаче, за тази заинтересована страна, а и с оглед постигането на визията за община Хитрино в хоризонта до 2020, е важно при актуализацията на ОНР да се извършат необходимите корективни действия по мерки и интервенции, отнасящи се, както до приоритетите от тази Стратегическа цел, така и до съдържанието на самата СЦЗ. При актуализирането на ОНР е добре да се стимулира изпълнението на приоритетите в Стратегическа цел 3 и да се подобри ефикасността и ефективността на цялостното ѝ изпълнение.

СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА:

1. Таблици за изпълнението на индикаторите по мерки, специфични цели, приоритети и стратегически цели в ОПР (2014-2020) за периода 2014-2017г.
2. Въпросници за онлайн консултации със заинтересовани страни – общински съветници, общинска администрация, НПО/ бизнес
3. Списък на възстановителните проекти на община Хитрино, подадени и одобрени по подмярка 7.2 на ПРСР през 2017г.